БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 238 (985)

1 ДЕКАБРЬ ЯКШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида информацион билдириш (1-бет).

Қардош халқлар санъати кўриги (1-бет).

Адабиёт ва санъат соҳасида Ленин мукофотлари белгиловчи комитетда (1-бет).

Бутуниттифоқ бадиий виставкасининг муваффақияти (1-бет).

15 ДЕКАБРЬ — ХАЛҚ СУДЛАРИГА САЙЛОВ КУНИ (2-бет).

ФЕЛЬЕТОН. — **Н. Фотиҳ** — Бадавлат хонадон ва бечора келин (2-бет).

С. Носирхўжаев. — Партиянинг XV съезди (2-бет).

Ерда қолмасин бир грамм ҳам «оқ олтин»имиз, пахтадир бизнинг шараф-шонимиз! (3-бет).

УЗБЕК АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН. **Шуҳрат** — Шинелли йиллар (4-бет).

Тинчлик кучлари урушнинг олдини олишлари мумкин (4-бет).

Болгария меҳнаткашлари коммунистик ва ишчи партиялар Декларациясини ва Тинчлик Манифестини табрикламоқдалар. (4-бет).

Нерунинг АҚШ ва Совет Иттифоқи раҳбарларига мурожаати (4-бет).

Қуюв цехи— корхонанинг юраги

Ҳозирги замон корхоналари, айниқса машинасозлик заводлари жуда аниқ ва пухта ишлашни талаб қилувчи мураккаб механизмлардир. Бу механизмлардаги ҳар бир винтнинг қай даражада ишлаётганлиги, шубҳасиз бошқа винтларнинг ишига таъсир қилади, албатта. Қуюв цехи эса ана шу механизмнинг юраги ҳисобланади. Машинасозлик заводларидаги барча цехларнинг иши, қолаверса бутун корхонанинг техника-иқтисодий кўрсаткичлари, ҳаммадан аввал қуюв цехининг ишига боғлиқдир. Ана шу «юрак» текис ва бир меёрда ишлаб турар экан, қолган барча цех ва участкаларда ҳам иш суръати пасаймайди, пландаги маҳсулот графикда белгиланган муддатда топширилади.

Қуюв цехларининг корхона ишлаб чиқаришида тутган ғоят катта роли ҳисобга олиниб, кейинги йилларда бу цехларни реконструкция қилишга қаратилган бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, эскириб қолган асбоб-ускуналар янгилари билан алмаштирилди, ишлаб чиқариш технологияси янада такомиллаштирилди.

Илғор корхоналарнинг хўжалик раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари қуюв цехларининг ишини тинмай яхшиламоқдалар, янги техника ва прогрессив технологияни изчиллик билан жорий қилмоқдалар, ишлаб чиқариш маданияти ва иш шароитини тобора яхшилашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Кейинги вақтларда бир қатор корхоналарнинг қуюв цехларида энг прогрессив метод бўлган — эритмаларни қобиқли формаларга қуйиш методи жорий қилина бошланди. Шуни айтиш керакки, Тошкент корхоналари ўртасида даставвал бу усулни экскаватор заводининг коллективи амалга оширди. Бироқ, дастлабки муваффақиятсизликлардан ва қийинчиликлардан сўнг корхона раҳбарлари бу усулдан воз кечдилар ва яна эски усулда ишлашни давом эттиравердилар. Ваҳоланки, бу янги усулнинг эски усулга қараганда жуда катта устунликлари бор.

Эски усулда эритма қуйиладиган қолипларни тайёрлаш учун жуда кўп миқдорда қум ва тупроқ сарф қилинади. Жумладан, бир тонна эритмани қуйиш учун 4 тоннадан то 9 тоннагача тупроқ ҳамда қум ишлатилади. Қум ва тупроқни ташиш, уни маълум формага келтириш ишлаб чиқариш жараёнида жуда катта қийинчиликларни туғдиради, қуйилган деталлар эса кўпинча кўнгилдагидек бўлиб чиқмайди. Айрим вақтда юқори температурадаги иссиқлик таъсири остида қум ва тупроқдан тайёрланган қолипдаги намлик газга айланади ва у қуйилган деталнинг ораларига кириб, уни яроқсиз ҳолга келтиради.

«Таштекстильмаш» заводи қуюв цехининг коллективи қобиқли формаларга қуйиш методини атрофлича ўрганди. Бу соҳада завод коллективига Ўрта Осиё политехника институти ҳамда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия институтининг илмий ходимлари яқиндан ёрдам бердилар. Натижада қисқа муддат ичида машиналарнинг кўпгина узел ва деталлари ана шу янги, прогрессив метод асосида қуйила бошланди.

Эритмаларни қобиқли формага қуйиш усули қуюв цехларидаги ишлаб чиқариш процессларини кенг механизациялаш ва автоматлаштириш имкониятларини очиб беради, ишлаб чиқариш майдонининг ҳар бир квадрат метридан олинаётган маҳсулот миқдорини кескин равишда оширади. Бу усулда тайёрланган деталь аниқ формага эга бўлганлиги учун механик ишлов кам берилади, бинобарин металлнинг чиқитга чиқиши камаяди, тайёрланаётган маҳсулот таннархи пасаяди.

Шуни очиқ эътироф қилиш керакки, бу прогрессив усул ҳалигача кўпчилик заводларда жорий қилинмаган. Ваҳоланки, қуюв цехи корхонада кўп меҳнат талаб қиладиган ишлаб чиқаришнинг энг оғир участкаларидан бири ҳисобланади. Лекин шунга қарамай айрим корхоналарнинг раҳбарлари ишлаб чиқаришнинг ана шу ғоят муҳим участкасига ҳалигача жиддий эътибор бермай келаётирлар. Жумладан, Ўзбекистон химия машинасозлиги заводининг қуюв цехи корхонадаги энг қолоқ участкалардан бири ҳисобланади. Бу цех узоқ вақтдан бери фақат биргина октябрь ойида планини бажарди. Ноябрь ойидан бошлаб эса кўрсаткичлар яна кескин суратда пасайиб кетди. Ишлаб чиқариш эски усулда ташкил этилаётганлиги сабабли тайёрланаётган деталларнинг кўпчилиги бракка чиқарилаётир, корхона механика цехлари эса ўз вақтида деталлар билан таъминланмаётир. Ана шу цехнинг ёмон ишлаётганлиги сабабли заводдаги қолган барча цехлар ҳам ўз планларини бажармаётирлар. Жумладан, корхонада ноябрь ойининг биринчи декадасида ойлик планнинг бор-йўғи 1,3 проценти миқдорида товар маҳсулоти тайёрланди. Шу муддат ичида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғи 14 процентгина бажарилди.

Машинасозлик корхоналарида ишлаб чиқариш асосан қуюв цехидан бошланади. Агарда қуюв цехи нормал ишлаб турса, механика, бўяш, йиғув ва бошқа цехлар ҳам бир меёрда ишлай олади. Қуюв цехларида белгиланган деталлар ўз вақтида тайёрланмаса, корхоналарнинг бошқа цехларида асбоб-ускуналар ва ишчилар бекор туриб қолади. Шу сабабли ҳам хўжалик раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари корхона ишлаб чиқаришининг юраги ҳисобланган қуюв цехларига алоҳида эътибор беришлари, унинг ишини тинмай яхшилай бориш учун зарур бўлган барча чораларни кўришлари лозим.

Қуюв цехларида янги техникани ва илғор технологияни тезроқ жорий қилиш — маҳсулот тайёрлашни кўпайтирмоқ ва унинг таннархини камайтирмоқ учун жуда катта имкониятларни вужудга келтиради. Бу имкониятлардан ишнинг кўзини билиб, усталик билан фойдаланиш — барча машинасозлик корхоналари коллективларининг энг муҳим вазифасидир.

Қуюв цехидаги иш шароитини енгиллаштириш, оғир иш процессларини, даставвал кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш ва автоматлаштириш — техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилашнинг муҳим шартидир. Бу соҳадаги янгиликларни, илғор корхоналар ва ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибаларини бутун коллектив ўртасида кенг оммалаштириш партия ташкилотларининг жонажон ишидир.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Шу йил 28-29 ноябрда ВЛКСМ Марказий Комитетининг навбатдаги VIII пленуми бўлиб ўтди. Пленум қуйидаги масалаларни муҳокама қилди: «В. И. Ленин номидаги пионер ташкилотининг ишларини яхшилаш тадбирлари тўғрисида» (докладчи — ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ З. П. Туманова); «Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун курашда Белгород область комсомол ташкилотларининг иштироки тўғрисида» (докладчи — ВЛКСМ Белгород область комитетининг секретари ўртоқ М. А. Иванов); «ВЛКСМнинг галдаги XIII съездини чақириш тўғрисида» (докладчи — ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ А. Н. Шелепин).

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Пленум ВЛКСМнинг галдаги XIII съездини 1958 йил 15 апрелда Москва шаҳрида чақиришга қарор қилди. Съезднинг кун тартиби қуйидагича: ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳисобот доклади, ВЛКСМ Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот доклади, ВЛКСМ марказий органларини сайлаш.

Пленум ўртоқ С. К. Романовскийни ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари қилиб сайлаб, ВЛКСМ Марказий Комитети секретариати составини тўлдирди.

ВЛКСМ Марказий Комитети пленумининг ишларида область, ўлка комсомол комитетлари, иттифоқчи республикалар ЛКСМ Марказий Комитетларининг биринчи секретарлари, мактаб ишлари бўйича секретарлар, пионер вожатийлари, ёзувчилар, касаба союз ва халқ маорифи органлари ходимлари, ҳарбий округ ва флотлар сиёсий бошқармалари бошлиқларининг комсомол иши бўйича ёрдамчилари қатнашдилар. Пленумнинг ишларида КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари В. А. Кириллин, В. П. Миларшчиков ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирларининг ўринбосарлари В. Н. Дербинов, Ф. К. Яковлов ўртоқлар ва КПСС Белгород область комитетининг секретари М. Д. Хитров ўртоқлар қатнашдилар.

* * *

ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленуми шуни қайд қилдики, В. И. Ленин номидаги пионер ташкилоти пионерларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида катта тажриба тўплади. Пионер ташкилоти тузилган пайтдан буён ўтган 35 йил ичида болалар ўртасида кенг обрўга ва совет халқининг самимий ҳурматига сазовор бўлди.

ВЛКСМнинг XII съездидан кейин пионерларни халқимизнинг революцион ва меҳнат традициялари руҳида, совет Ватанига ва Коммунистик партияга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш соҳасидаги ишлар яхшиланди. Кўпгина пионер дружиналари ва отрядларининг ҳаёти хилма-хилроқ, мазмунлироқ ва шакли жиҳатидан равшанроқ бўлиб қолди. Гулханлар, конкурслар, бадиий ҳаваскорлик кўриклари, фестиваллар, пионерларнинг, ёш техниклар, табиатшунослар, туристларнинг слётлари тез-тез ўтказила бошлади. Пионерлар мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида актив иштирок қила бошладилар, халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишда қўлларидан келган қадар қатнашдилар.

Шу билан бирга, пленум шуни кўрсатиб ўтдики, пионер ташкилотларининг ишларида жиддий камчиликлар ҳам бор. Пионер отрядлари ва дружиналари ўз ишларида кўпинча мактаб доираси билан чекланиб қолмоқдалар. Пионерларни мамлакатимиздаги ва чет эллардаги сиёсий воқиалар билан етарли даражада таништирмаётирлар. Пионерларнинг бир қисми ўқишда ва интизомда намуна кўрсатмаётир. Пионер ташкилотлари пионерларнинг маданий хулқ одатлари ҳосил қилишларига ҳали суст ёрдам бермоқдалар, спорт иншоотларидан, клублардан ва бошқа маданий-оқартув муассасаларидан яхши фойдаланмаётирлар.

Пионерлар ўртасида ишлашда болаларнинг ёшлик хусусиятлари кўпинча эътиборга олинмайди, очиқ ҳавода хилма-хил ўйинлар ва кўнгил очишлар жуда кам уюштирилади. Бир қанча мактабларда пионерларнинг ғайрат ва ташаббусини қўллаб-қувватлаш ўрнига ўқитувчилар, синф раҳбарлари ва старший вожатийлар отряд ва дружиналар устидан майда-чуйда масалаларда васийлик қилиб, ана шу ғайрат ва ташаббусни бўғиб қўядилар.

Пленум пионер ишларига раҳбарлик қилиш ҳануз барча комсомол ташкилотларининг иши бўлиб қолган эмас, деб қайд қилди.

Пленум КПСС XX съездининг совет мактаби ишлари тўғрисидаги кўрсатмаларига амал қилиб, пионерларни актив жамоат ҳаётига ва даставвал, ижтимоий фойдали меҳнатга кенгроқ жалб этиш, совет халқининг коммунизм йўлидаги курашида қўлларидан келган қадар қатнаштиришни пионер ташкилотининг энг муҳим вазифалари сифатида илгари сурди. Пионер ташкилоти ўқиш-таълим ишларидан бошқача форма ва методлар билан ишлаши, мактаб доираси билангина чекланиб қолмаслиги керак. Пионер ташкилоти пионерларни қизиқтира оладиган турли амалий ишларни ташкил этиб, уларни яхши ўқишга интилиш, интизомли бўлиш руҳида тарбиялаши лозим.

ВЛКСМ Марказий Комитети район, шаҳар, область, ўлка комсомол комитетларига ва иттифоқчи республикалар ЛКСМ Марказий Комитетларига дружина ва отрядларга ижтимоий фойдали меҳнат юзасидан конкрет топшириқлар беришни ва бу масалалар ҳақида бевосита пионерларнинг ўзларига мурожаат қилишни таклиф этди. Ҳар бир пионер отряди, дружинасининг ишлаб чиқариш коллективлари билан доим алоқада бўлиши таъминлансин, корхоналарда, колхоз, совхоз, МТСларда пионер сборлари, пионерларнинг ишлаб чиқариш илғорлари билан учрашувлари уюштирилсин.

Пленум пионерларни эстетик ва жисмоний тарбиялашни яхшилаш чораларини ҳам белгилади. Йирик шаҳарларда пионерларнинг қўшиқ ва рақс ансамблларини тузиш, юқори синфларнинг ўқувчиларидан кино ташкилотчилари ва киномеханиклари тайёрлаш, жойларда болалар туризмини кенг ривожлантириш вазифаси қўйилди. Ҳар хил ўйинлар ҳар бир пионер отряди ва дружинасининг кундалик ҳаётидан жой олиши керак. Пленум корхона, қурилиш, колхоз, совхоз, МТС, муассасаларнинг, олий ўқув юртлари, техникумларнинг комсомол ташкилотларига болалар учун карусель, арғимчоқ, аттракционлар, ўйин ва спорт майдончалари қуриш ва уларни жиҳозлашга киришишни, дружиналарда ҳар хил ўйин жойларини вужудга келтиришни топширди.

Тантанали ваъданинг, ёш пионерлар девизининг, пионер символикасининг аҳамиятини пионерларга доим тушунтириб туриш зарур. Пленум «Ёш пионерлар қонунлари»ни белгилашга, Совет мамлакати ёш пионерларининг қўшиғини яратишга қарор қилди.

Комсомол ва пионер ташкилотларига ижтимоий фойдали меҳнатни ташкил этиш, техника ижоди, физкультура, ёш табиатшунослар ва темурчиларнинг ишлари юзасидан энг яхши пионер отряди, дружинаси, пионерларнинг энг яхши район ва шаҳар ташкилоти номини олиш учун мусобақани кенг ривожлантириш таклиф этилди.

Пленум пионер ишларини мактабдагина олиб бориш билан чекланмасликни тавсия этди. Жумладан, уй бошқармалари, клублар, мактабдан ташқари иш кўрувчи муассасаларда — болалар билан ишлаш учун шарт-шароит бўлган жойларда пионер отрядларини тузиш керак. Пленум пионер ташкилотларида бир хил ёшдагилар группалари учун билим, маҳорат ва малака минимумини белгилашни мақсадга мувофиқ деб топди. Пленум 10 ёшдан тортиб 15 ёшгача бўлган ўқувчилар пионер ташкилотига қабул қилинади, деб қарор қилди. Пионер отрядлари ва дружиналарида октябрятлар группаларини қайтадан тиклашга қарор қилинди.

Маҳаллий комсомол ва пионер ташкилотларининг ҳар йили 19 майда, яъни В. И. Ленин номидаги пионер ташкилоти ташкил топган кунда ёш пионерлар байрамини ўтказиш тўғрисидаги таклифи маъқулланди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг бюросига пионерларнинг Бутуниттифоқ слётини ўтказиш тўғрисидаги масалани қараб чиқиш топширилди.

ВЛКСМ Марказий Комитети пионер вожатийлари ва активлари билан ишлашни яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқди. Район, шаҳар комсомол комитетларига корхоналардаги комсомолларни, студентларни отрядларнинг вожатийси бўлиб ишлашга ажратиш таклиф қилинди. Энг яхши пионер ходимлари ва вожатийларни рағбатлантириш учун ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Пионер ҳаракати аълочиси» значоги таъсис этилди.

ВЛКСМ Марказий Комитети В. И. Ленин номидаги пионер ташкилотининг район, шаҳар, область, ўлка, республика ва Марказий Кенгашларини тузиш, дружиналар ҳузурида эса, пионер дружинаси дўстлари кенгашларини тузиш зарур, деб топди.

Пленум якдиллик билан ишонч билдириб айтдики, партия ташкилотларининг раҳбарлиги остида комсомол, мактаб ва жамоатчиликнинг биргаликда ҳаракат қилиши билан пионерлар ҳаракатида, коммунизм қурувчилар ёш авлодини тарбиялашда янгидан-янги муваффақиятларга эришилади.

* * *

ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленуми Белгород область, район комсомол комитетлари, областдаги колхоз, МТС ва совхоз комсомол ташкилотлари чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун курашда кенг миқёсда ташкилотчилик ишлари олиб борганликларини қайд қилди. Областдаги колхозлар шу йилнинг 10 ойи ичида давлатга ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 42 процент кўп сут ва 37 процент кўп гўшт топширдилар ва сотдилар. Бу муваффақиятлар колхозчиларнинг, совхоз ва МТС ишчиларининг партия ташкилотлари раҳбарлигида қилган фидокорона меҳнати туфайли қўлга киритилди. Областнинг ёшлари бу ишга катта ҳисса қўшдилар. Сут соғувчи ёшлардан 4.500 дан ортиқ киши бу йил ҳар бир сигирдан камида 3 минг килограмм сут соғиб олиш учун мусобақа қилмоқда. Областдаги колхоз ва совхозларда комсомол ва ёшларнинг кучи билан 150 минг чўчқа, 780 минг парранда боқиб семиртирилди, 105 минг бузоқ боқиб ўстирилмоқда. Кейинги икки йил ичида чорвачилик ишлари билан шуғулланаётган ёшлар ва комсомолларнинг миқдори тўрт баравар кўпайди. Областдаги комсомол ва ёшлардан икки мингдан ортиқ киши Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг қатнашчисидир.

Комсомоллар чорва мол бинолари ва маданий-маиший хизмат кўрсатадиган бинолар қурилишида актив қатнашмоқдалар. Ёшлар орасидан уч мингдан ортиқ ғишт терувчи, шувоқчи, дурадгор тайёрланди. Комсомол ташкилотлари илғор иш тажрибаларини ёшлар ўртасида пропаганда қилишни яхши йўлга қўйдилар, ёш чорвадорларнинг слётларини ўтказмоқдалар, мусобақа ғолибларини қутламоқдалар.

Пленум Белгород область комсомол ташкилотларининг жамоат чорвачилигини юксалтириш соҳасидаги ишларида камчиликлар ҳам борлигини таъкидлади.

ВЛКСМ Марказий Комитети Белгород область комсомол ташкилотларини чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун янада зўр ғайрат билан кураш олиб боришга ва мамлакатимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдида турган асосий вазифани, яъни аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштириш соҳасида яқин йиллар ичида АҚШга етиб олиш вазифасини бажаришга ўз ҳиссаларини қўшишга даъват этди.

Пленум Белгород область комсомол ташкилотининг 1958 йилда колхоз ва совхозларда комсомол ва ёшларнинг кучи билан камида 500 минг чўчқани, 5 миллион паррандани, шу жумладан сувда сузадиган 2 миллион паррандани боқиб семиртириш, 150 минг бузоқни боқиб ўстириш юзасидан олган мажбуриятини маъқуллади.

Пленум комсомол ташкилотларига ҳар бир сигирдан йилига 3-4-5 минг литр ва бундан ҳам кўпроқ сут соғиб олиш ҳаракатини, шунингдек бир она чўчқа ҳисобига камида бир тонна чўчқа гўшти етиштирувчилар ҳаракатини ёш чорвадорлар ўртасида кенг ривожлантиришни тавсия этди.

Колхоз, совхоз ва МТС комсомол ташкилотлари меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулотнинг таннархини камайтиришга, идора аппаратини қисқартишга, фермаларда кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишларни механизациялаш, илғор меҳнат усуллари ва методларини қўлланиш ташаббускорлари бўлишга эришишлари лозим.

Пленум ҳозирги вақтда чорва мол қишловини намунали ўтказишга кўпроқ эътибор бериш зарур эканлигини кўрсатиб, область, район комсомол комитетлари ва бошланғич комсомол ташкилотларининг эътиборини шунга жалб этди.

«Ташкенткабель» заводининг АН-В-1 кабель ўровчи агрегатининг бошқарувчиси ўртоқ Мирсобит Аҳмедов шу кунларда 1959 йил ҳисобига маҳсулот тайёрламоқда. **Суратда:** мастер **М. Аҳмедов** ўз станоги ёнида.

Р. Рустамов ва **А. Абдуазимов** фотоси.

Адабиёт ва санъат соҳасида Ленин мукофотлари белгиловчи комитетда

Адабиёт ва санъат соҳасида Ленин мукофотлари белгиловчи комитет 1958 йилги Ленин мукофотларини олиш учун топширилаётган асарларни қабул қилишни давом эттирмоқда. Бу асарларни қабул қилиш шу йил 31 декабрда тамомланади. Шу муддатдан кейин Комитетга тақдим этиладиган ҳамма кандидатуралар Комитетнинг янаги сессиясида 1959 йилги Ленин мукофотлари олиш учун тақдим этиладиган кандидатуралар билан бирга қараб чиқилади.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ йиллиги муносабати билан совет бадиий интеллигенциясининг ижодий кучлари ғоят активлашди. Адабиёт ва санъатнинг ҳамма соҳаларида янги муҳим асарлар пайдо бўлди. Совет жамоатчилиги, Ленин мукофотларини белгиловчи Комитет Пленуми бу асарларнинг кўплари билан республика ва Бутуниттифоқ бадиий виставкаларида, театрлар ва музика коллективларининг ҳозирги вақтда Москвада охирги даврасн ўтаётган Бутуниттифоқ фестивали программаларида танишиб чиқдилар. Буларнинг ҳаммаси Ленин мукофотлари олиш учун топширилган энг яхши адабиёт ва санъат асарларини танлаб олишни тезлаштиришга имкон беради.

Ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, кинематография ходимлари ижодий союзларининг, СССР Маданият министрлиги ва иттифоқчи республикалар маданият министрликлари коллегияларининг, театр жамиятлари ва бошқа ташкилотларнинг Ленин мукофотлари олиш учун энг муносиб кандидатларни барвақт ва чуқур ўйлаб кўрсатишлари Комитетга топширилган асарларни ҳар томонлама ўрганиб чиқишга ёрдам беради, уларни белгиланган муддатда умумхалқ муҳокамасига қўйишга имкон беради.

Тақдим этилган асарлар билан совет жамоатчилигининг танишиб чиқиши мақсадида қараб чиқиш учун қабул қилинган асарларнинг рўйхати уларнинг авторлари кўрсатилиб, 31 декабрдан кейин «Известия» газетасида эълон қилинади.

Ленин мукофотлари олиш тўғрисидаги таклифларни қуйидаги адрес бўйича юбориш керак: Москва К-9, Бадиий театр проезди, ҳовли 3-А, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Адабиёт ва санъат соҳасида Ленин мукофотлари белгиловчи Комитет. (ТАСС).

Бутуниттифоқ бадиий виставкасининг муваффақияти

Бутуниттифоқ бадиий виставкаси очилганига яқинда бир ой бўлади. Виставкани шу вақт ичида 130 минг киши келиб кўрди.

Ҳурматли меҳмонлар дафтарида Хо Ши Мин, Анвар Хўжа, А. Югов, Г. Трайков, Т. Живков, Я. Кадар, В. Ульбрихт, О. Гротеволь, Ж. Дюкло, Э. Кардель, А. Ранкович ўртоқларнинг ва чет эллардан келган бошқа меҳмонларнинг имзолари бор.

Виставкани келиб кўрган кишилар ёзиб қолдирган жуда кўп фикрлар виставканинг муваффақиятини кўрсатиб турибди. Уларнинг кўпчилиги «жуда хилма-хил, ўз миқёси жиҳатидан мисли кўрилмаган виставканинг» ташкил қилинганлиги муносабати билан чуқур мамнуният билдиради.

Ҳозирги вақтда Бутуниттифоқ бадиий виставкаси тўғрисидаги фильм суратга олиниб бўлаётир. Рассом ва ҳайкалтарошларнинг тамошабинлар билан ижодий учрашувларини ўтказиш мўлжалланади.

Виставканинг Москвадаги Маданият уйларида ва ишчи клубларида очилган филиаллари ҳам жуда катта муваффақият қозонмоқда. (ТАСС).

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 30 ноябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
БЎСТОНЛИҚ	1,11	108,67	Верхне-волинск	0,38	81,03
Оржоникидзе	0,34	98,52	Мирзачўл	0,53	80,44
Ўрта Чирчиқ	0,24	89,92	Оҳангарон	0,64	78,09
Юқори Чирчиқ	0,25	89,39	Бўка	0,27	77,89
Пискент	0,33	88,33	Октябрь	0,26	76,40
Ўртасарой	0,24	84,91	Калинин	0,54	75,06
Сирдарё	0,30	83,67	Оққўрғон	0,28	74,69
Бекобод	0,45	83,03	Чиноз	0,36	72,93
Янгийўл	0,25	82,96	Боёвут	0,27	65,34
Гулистон	0,40	81,16	Қуйи Чирчиқ	0,39	61,63

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 30 ноябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
6-«КЎКОРОЛ»	0,30	112,65	«Гулистон»	0,24	64,73
3-«Оҳангарон»	0,33	89,0	3-«Боёвут»	0,19	62,52
Киров номли	0,25	87,45	1-«Боёвут»	0,18	62,51
1-«Далварзин»	0,50	85,13	1-«Оҳангарон»	0,33	61,33
«Пискент»	0,21	84,12	«ЎзССР беш йиллиги»	0,38	61,16
4-«Вревский»	0,42	81,67	«Дружба»	0,25	60,15
2-«Оҳангарон»	1,00	81,60	«Мирзачўл»	0,41	60,12
2-«Далварзин»	0,38	79,26	1-«Фарҳод»	0,09	53,76
«Чаноқ»	0,24	76,24	Булганин номли	0,41	52,17
«Малик»	0,34	75,92	Бушуев номли	0,11	41,48
«Оққўрғон»	0,37	74,94			
«Социализм»	0,29	69,83			

Қардош халқлар санъати кўриги

Москвада театр, ансамбль ва хорлар Бутуниттифоқ фестивалининг иккинчи давраси давом этмоқда.

Пойтахт аҳолиси Киевдаги Т. Шевченко номли опера ва балет театрини биринчи марта кутиб олаётгани йўқ. Бу театрнинг Москва аҳолисига ғоят манзур бўлган коллективи 29 ноябрда СССР Большой театрида композитор Г. Майбороданинг «Милана» деган янги операсини саҳнага қўйди. Операнинг либреттоси украин ёзувчиси А. Турчинскаянинг шу номдаги поэмаси мотивларига мувофиқ ишланган. Операда Закарпат украинларининг ўзларини эзган золимларга қарши олиб борган кураши ҳикоя қилинади.

Спектакль бошланиши олдидан СССР Большой театри арбобларининг Г. Уланова, М. Плисецкая, Г. Вишневская, П. Селивановлардан иборат делегацияси украинлик қардошларни табриклади. Большой театрнинг бош дирижёри А. Мелик-Пашаев киевлик артистларга катта ижодий муваффақиятлар тилади. Т. Шевченко номли театрнинг бош дирижёри А. Климов жавоб нутқи сўзлади.

Спектаклда театрнинг етакчи ижодкор кучлари — СССР халқ артистлари Б. Гмиря, М. Гришко, П. Белинник, Украина ССР халқ артисти Л. Лобанова ва бошқалар қатнашдилар. Спектаклнинг постановкачиси В. Скляренко, дирижёри — Украина ССРда хизмат кўрсатган артист Т. Тольба, саҳналаштирувчи — Украина ССР халқ рассоми Ф. Нирода.

«Милана» операсида Н. А. Булганин, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. С. Хрушчев ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

* * *

Кеча Москвадаги оперетта театрида Свердловск музикали комедия театрининг биринчи спектакли бўлди. Свердловскликлар маҳаллий авторлар — композитор К. Кацман ва либреттоchi М. Логиновскаянинг «Марк Береговик» номли асарини кўрсатдилар. Бу асар П. Бажовнинг машҳур қиссаси мотивларига мувофиқ ишланган. П. И. Чайковский номли залда Арманистон ССР санъат усталари концерт қўйиб бердилар. (ТАСС).

15 ДЕКАБРЬ — ХАЛҚ СУДЛАРИГА САЙЛОВ КУНИ

Халқ судлари сайловига тайёргарлик

ЯНГИЙЎЛ район Свердлов қишлоқ советидаги қариялар чойхонаси кечқурунлари гавжум. Бу ерда қарияларгина эмас, ёшлар ҳам ишдан бўшаган вақтларида ўзаро суҳбатлашиб ўтирадилар.

Кеч соат 9 га яқинлашган эди, қўлига газета ушлаган ўрта бўйли бир йигит чойхонага кириб келди. Ўтирганлар қани буёққа келинг, бугунги янгиликларни ҳам эшитиб қўяйлик деб, уни самимий кутиб олдилар. Бу йигит 1-сайлов участкаси агитпунктининг мудири ўртоқ Мирхўжа Тўлаганов эди. Мирхўжа Тўлаганов бу сафар ҳам ҳаммага манзур бўладиган қилиб суҳбат ўтказди, газета ўқиб, янги воқиалар ҳақида муфассал сўзлаб берди.

Тўлаганов ўз вазифасини яхши тушунган. Шунинг учун ҳам у мудирлик қилаётган агитпунктда иш намунали ташкил этилган. У агитаторлар билан тез-тез учрашиб, уларга тегишли топшириқ ва кўрсатмалар бериб туради.

Агитаторлар сайловчиларнинг хонадонларида СССР Конституцияси, халқ судларига сайлов тўғрисида, социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари вакиллари кенгашининг Декларацияси, ҳозирги куннинг хўжалик вазифалари тўғрисида суҳбат ўтказмоқдалар. Сайловчиларнинг рўйхати текширилиб, агитпунктда илиб қўйилган. Сайловчилар агитпунктга келиб рўйхатда исим, фамилияларини текшириб кетмоқдалар. Агитпункт сайлов ҳақидаги плакатлар билан безатилган, столлар устига турли темадаги брошюралар, газета ва журналлар қўйилган.

Бу ерга кирган ҳар бир сайловчи сайлов ҳақида истаган саволига жавоб топа олади.

Г. ИСОКОВА.

* * *

ОҲАНГАРОНДА халқ судлари сайловига тайёргарлик ишлари қизиб кетди. Бу гал шаҳарда 23 та сайлов участкаси ташкил этилиб, уларга 1200 дан ортиқ тажрибали агитаторлар бириктилди.

Тешиктош посёлкасида шаҳар кинотеатри биносига жойлашган 18-агитпункт (мудири ўртоқ М. Фельдман), цемент заводи биносига жойлашган 10-агитпункт (мудири ўртоқ Е. Шаина) халқ судлари сайловига пухта тайёргарлик кўрмоқда. Бу агитпунктлар коллективининг кўпчилигини комсомол ва коммунистлар ташкил этади.

Агитаторлардан Нармушкина, Филатова, Семушкина, Саидова, Усеинова ва ўнлаб бошқа агитаторлар айниқса намуна бўладиган даражада ишламоқдалар. Улар сайловчилар ўртасида «Ўзбекистон ССРда халқ судларига сайлов тўғрисида Низом», «Совет суд системасининг афзалликлари», «Совет Иттифоқи гражданларининг ҳуқуқ ва бурчлари», «Совет қонунчилиги» каби темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказаётирлар.

Агитаторлар билан семинарлар ўтказилиб турибди. Шаҳарнинг 6, 9-агитпунктларида ҳам сайловолди тайёргарлик ишлари шу хилда яхши ташкил этилган.

А. КЎКИЕВ.

Халқ судьяси

Раис қабулхонасида тўрт-беш киши ўзаро суҳбатлашиб ўтиришарди.

— Судьяликка сайлаганда янглишмабсиз, — деб сўз бошлади Чирчиқ пойафзал фабрикасининг мастери ўртоқ З. И. Юрутин. — Мен ишга бир кун келолмадим. Эртаси куни маъмурият интизомсизлигимга нисбатан оғир жазо қўллабди — ишдан бўшатибди. Мен, судьяга мурожаат қилишга мажбур бўлдим. У уч кундаёқ масалани ҳал қилиб берди. Мен ҳам меҳнат интизомига қаттиқ риоя қиладиган бўлиб қолдим.

— Гапингиз ҳақиқат. Судьямиз одил суд, — деди ҳамроҳининг фикрини маъқуллаб, қабулхонада ўтирганлардан бири. Бундан бир неча йил илгари оилавий турмушимда келишмовчилик юз берганда бизларга насиҳат қилиб яраштириб юборган эди, қилган яхшилиги, оилани мустаҳкамлаш зарурлиги ҳақида берган маслаҳатлари ҳали-ҳали ёдимда.

Судья ўртоқ Юсупов ёш бўлишига қарамай, кўп тадбирли ва ташкилотчи йигит. Партия топшириқларини ўз вақтида ҳалоллик билан бажаради. У сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамият шаҳар бўлимининг аъзоси сифатида «Совет суди социалистик қонунчиликни ҳимоя қилишда», «Оила ва никоҳ тўғрисида», «Жамият учун зарарли, текинхўр унсурларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида» лекциялар ўқиб туради. Унинг сермазмун, фактларга бой лекцияларини тингловчилар мамнуният билан эшитадилар. Яқинда Чирчиқ пойафзал фабрикасида юридик масалалар юзасидан «Савол-жавоб кечаси» ўтказилди. Ўртоқ Юсупов ишчи ва инженер ходимлар томонидан берилган барча саволларга қониқарли жавоб қайтарди. У, шаҳар газетасининг актив мухбири ҳам. Шу йилнинг ўзидагина газетада унинг тарбиявий аҳамиятга эга бўлган темаларда кўпгина мақолалари босилиб чиқди.

Судья билан шахсан суҳбатда бўлганимизда унинг тўғрисида ўртоқларнинг айтган сўзлари қайта-қайта тасдиқланди. Суҳбатда маълум бўлишича Ваҳобжон Юсупов 1948 йилда қардош Қирғизистоннинг Ўш областидаги Наукат районида судья бўлиб ишлаган. 3 йилдан кейин Ўзбекистон Юстиция министрлигининг аппаратида, кейинчалик Тошкент область судининг аъзоси бўлиб ишлаб, катта тажриба орттирган. 1954 йилдан буён Чирчиқ шаҳар 2-участка халқ судининг раиси вазифасида ишлаб келаётир. Ҳар бир ишни синчиклаб кўриш натижасида унинг чиқарган қарор ва ҳукмлари юқори суд органлари томонидан доимо тасдиқланади, халқ маъқуллайди. Ўртоқ Юсупов суд аппаратидаги барча ишларни ҳам намунали йўлга қўйган.

Судья Юсупов шаҳар Советининг депутати сифатида Марям Мамбетова, Покиза Исмоилова ва Марям Османова ўртоқларни ишга жойлаштиришда ғамхўрлик қилди.

Мана «Чирчиксельмаш» заводининг шинам қилиб безатилган клуби. Бу ерга ишчилар, хизматчилар ўз номзодларини кўрсатиш учун тўпланишган. Йиғилишни завод партия ташкилотининг секретари ўртоқ И. Мусин очиб, мастер В. Анишченкога сўз беради. У, йиғилганларнинг фикрини ифодалаб бундай деди:

— Мен ўртоқ Юсупов билан уч йилдан буён халқ маслаҳатчиси сифатида ишлаб келаман. У, бизларга маслаҳатчи сифатида эмас, балки тенг ҳуқуқли судьялардек қарайди. Ҳукм ёки қарор чиқариш олдидан биз билан маслаҳатлашади. Халқ маслаҳатчиларини совет қонунчилиги соҳасида рўй берган янгиликлардан хабардор қилиб туради. Ўз ишини пухта билади, халқ билан яқин турган ҳолда иш кўради. У сайловчилар ишончини оқлади. Шунинг учун бизнинг сайлов округимиздан халқ судьялигига ўртоқ Юсуповнинг номзодини кўрсатишни таклиф қиламан. Нотиқнинг сўзлари залдагилар томонидан қарсаклар билан кутиб олинди.

А. ИСМОИЛОВ.

Янги агитпунктларда

Янгиер шаҳар ижроия комитети суд сайловига тайёргарлик ишларини кучайтириб юборди. Шаҳарда биринчи марта 4 жойда сайлов пунктлари ташкил этилиб, агитколлективнинг мудирлари ва агитаторлари танланди. Ҳозир шаҳарнинг янги кварталлари кўп қаватли биноларининг фасадлари суд сайловига доир плакат ва шиорлар билан безатилган.

Яқинда шаҳар партия комитети сайлов пункти мудирлари, агитаторлар, корхона, муассасаларнинг бошлиқлари ва бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг йиғилишини ўтказди . Унда сайловни муваффақиятли ўтказиш тадбирлари белгиланди.

Ўртоқ Фармонов мудирлик қилаётган автобаза ҳузуридаги сайлов пунктида сайловчиларнинг рўйхати деворга илиб қўйилган. Агитаторлар сайловчилар ўртасида «Совет суди давлат ва халқ манфаатларининг ҳимоячиси» ва бошқа темаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Р. ИСҲОҚОВ.

Қисқа сатрларда

✦ **Бекобод.** Райондаги «Гулистон» колхозида янги радиоузел қурилди. Ана шу узел орқали 350 колхозчи хонадонига радио точкалари туширилди. 1-«Далварзин» совхозида эса ишчилар учун 40 дан ортиқ икки хонали уй-жой биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Н. Шербеков.

✦ **Боёвут.** Крупская қишлоқ Советидаги «Коммунизм» колхозидан Жўйлангар участкасига олиб борувчи 4 километрлик катта йўл қумшағал тўкилиб тузатилди. Ёзда тупроқ, қишда лой бўлиб ётадиган бу кўчанинг тузатилиши йўловчилар ва транспорт қатнови учун катта қулайлик туғдирмоқда.

С. Останақулов.

✦ **Октябрь.** «Шарқ юлдузи» колхозида 5 километр масофага водопровод қувири ёткизилди. Ҳозир қишлоқ меҳнаткашлари яхши таъмли тоза сув истеъмол қилаётирлар.

Қ. Аҳмеров.

✦ **Бўка.** Мичурин номли колхозда янги радиоузел установкаси ўрнатилди. Қишлоқ кўчаларига радио карнайлари қўйилган. Ҳозир колхозчи хонадонларини ёппасига радиолаштириш ишлари олиб борилмоқда.

Ш. Раҳмонов,
Э. Мадраҳимов.

✦ **Мирзачўл.** Райондаги Василевский номли колхоз правлениеси якка тартибда уй-жой қуришга катта эътибор бермоқда. Махсус бинокорлар бригадаси 22 колхозчига уй-жой қуриб берди.

Ж. Турдиев.

✦ **Чирчиқ** шаҳридаги «Сердазхиммаш» заводи қуюв цехи комсомолларининг ташаббуси билан цехга радиоузель ўрнатилди. Радиоузель орқали цех ва завод ҳаёти, ишдаги муваффақиятлар ва камчиликлар ҳақида турли хабарлар эшиттирилади ҳамда илғорлар ўз тажрибалари ҳақида сўзлаб турадилар.

Т. Сихарулидзе.

Илғор киномеханиклар

Областнинг 68 та қишлоқ киноустановкаси бўйича йиллик план бажарилди. Айрим киномеханиклар йиллик планни анча ошириб бажардилар. Бўстонлиқ район маданият бўлимининг механиклари И. Игнатченко, Ю. Зубенко, Л. Бухмастов ўртоқлар йиллик планни август ойидаёқ бажариб, 1958 йил ҳисобига ишлай бошлаган эдилар. Ҳозир улар янги йил ҳисобига 150 га яқин сеанс кўрсатиб, 36 мингдан ортиқ томошабинга хизмат қилдилар. Бу ўртоқлар яхши хизматлари учун СССР Маданият министрлиги ва маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар. Шунингдек илғор киномеханиклардан И. Шарипов (Ўрта Чирчиқ райони) ва В. Вагнер (Чиноз райони) ўртоқлар йиллик планни муддатидан илгари бажарганликлари учун иттифоқ Маданият министрлиги томонидан «Аъло хизмат кўрсатгани учун» значоги билан мукофотландилар.

ФЕЛЬЕТОН

Бадавлат хонадон ва бечора келин

«Чиққиси келса эр ёмон, қўйгиси келса хотин». Мақолни қаранг! Заб топиб айтишиптими?!

Шоазимни билган у, билмаган бу, дейди. Бунинг сири бор албатта. Чунки Шоазим кўринишдан чумчуқ оғзидан чўп олмаган, ерни ҳам миннат қилмасанг босаман деб, озор бермайдиган қиз боладай мулойим, хушсуҳан йигит. Аммо андак ҳамсуҳбат бўлиб, юрагига қўл солиб кўрсангиз, дарҳол тутин қайтариб, ҳафсалангизни пир қилади. Айниқса унинг хотинига ўтказган зулмини кўрсангиз. Оғзидан чиққан сўзга илонлар пўст ташлайди. Шунинг учун бўлса керак хотини уни ташлаб кетиб қолди. Йўғ-а, унинг ўзи хотинини ҳайдаб юборди. Нега дейсизми? Семизликни қўй кўтаради-да, ахир. Унинг ҳозир бироз думоғи шишиб, тумшуғи кўтарилиб қолган. Кейинги пайтларда маҳаллалдаги ёш-яланглар уни «бойвачча» деб атайдиган бўлишди. Ҳа, бойвачча деганларича бор. Пойафзал фабрикасини тарк этиб, ота касбга ўтгандан бери Шоазимнинг қўлида тутам-тутам пул ўйнайдиган бўлиб қолди. Бешминг-ўнминг деган сўз папирос тутунидай оғзининг бир чеккасидан чиқади. Қўли узун, бели бақувват. «Москвич» эмас, «Волга» олишга ҳам, бир чўқишда ҳар қандай аркни қочирадиган дангиллама участка солишга ҳам қурби етади. Шундай бўлгач, унинг учун хотин қўйиб хотин олиш писандми?!..

Яқиндан бери у тамомила тепатўнини тескари кийиб олди. Ёмон отдай олдидан келсангиз тишлайди, орқасидан борсангиз тепади. «Ажабо, шамолда қолганми бу, кечагина ювош қўйдай эдику» деб ҳайрон қоласиз. Ҳайрон қолишнинг ҳожати йўқ.

Шоазим Шоҳакимов хўжакўрсинга ишлаб турган пойафзал фабрикасидан ишдан бўшаб олгандан бери гўшт комбинати атрофида хира пашшадай виз-виз айланадиган, отасининг қассобхонасидан қадами узилмай, Бешёғочдаги чакана гўштпурушлар орасида лип-лип пайдо бўладиган бўлиб қолди. Чамаси, бу ёқдаги иш пойафзал фабрикасининг маошига қараганда анчайин сермойроқ. Ҳозир у дўкондор!

Шоазим ростдан ҳам жон койитмай пул топиш йўлига ўтган эди. Сал ўтмай, уларнинг ҳовлиси қўша-қўша ҳашамдор уйлару, болахонали айвонлар билан безанди. Отаси ростми-ёлғонми: «Бу уйларни ҳукумат берган ёрдам билан қурганман», деб ғоз ўмровли кўкрагига уради. Балки шундайдир. Лекин кўплар бу гапга унча ишонмайди, «гўштпурушликдан келган даромад» дейишади. Майли, охири бахайр бўлсин. Бизга деса, қаср қурмайдими. Ғинг деган номард. Фақат бошқаларни оёқ учида кўрсатиб, келинини хўрламаса бас.

Шоазим пулдор бўлган сари таъби нозиклашиб, дағ-дағаси оша борди. Хотинини «гаҳ деса қўлга қўнадиган» қилмоқчи бўлди ва шундай қилди ҳам. Отаси ўғлининг серзардалигидан қувониб, «эр-эрлигини қилиши керак» деди. Ўз майлига қўйиб берди. «Ҳайбатидан хотинини зир қақшатмаган эр-эрми. Ўғил бола бўлсанг, зарбинг бўлсин», — деди. Отасининг бу учирма сўзларидан Шоазим ҳаво пайдо қилди. Хотини уни кўрганда терак япроғидек титраб турадиган бўлди. Нима деса шуни бажарди. Ўзича бирор ишга ҳадди сиғмай қолди. Шоазим энди уни «ўз ақлинг билан бир иш қилолмайсан» деб «билимсизликда» айблай бошлади. Бир вақтлар «оҳ ўлдим, воҳ адо бўлдим» деб олган хотини энди унга ёқмай қолди. Ҳа деса оёқ-қўлини ишга солиб хотинини таҳқирлади, ёстиқдай юмалатиб тепди. Боякиш хотин шипирги тик бўлиб қолса ҳам тўппасланди, қаттиқроқ йўталиб қўйса ҳам...

Бир куни Шоазим тун ярмида келди. Боласи билан ҳориб-толиб, эндигина кўзи уйқуга кетган Карима эрининг овозини эшитмай қолди. Шоазим девор ошиб тушди. Шу-шу Карима балога қолди. Уй ичидан занжирланиб, Каримага ҳужум бошланди... Карима эртасигагина ҳушига келди. Аммо шунда ҳам у эри устидан арз қилиб бировга «фалон» деб оғиз очмади. Дамини қаттиқ олиб, сир сақлади. «Эр шунақа бўларда» деб ҳам ўйлади. Айбни ўзига қўйди. Эрнинг ҳамма зулмларига чидади.

У қаҳратон қиш ойлари тағидан шамол уриб турган муздай уйда бир қалам ўт ёқмай ҳам кун ўтказди. Қайнона илтифот қилса еди, бўлмаса оч-наҳор ўтира берди. Боласи Шоодил она сутига тўймай, совуқ ўтиб, касалга чалинди. Бағри тош Шоазим ўғлини ҳам андиша қилмади. «Уйини бўлак қилган» бўлиб, Каримани маҳалланинг четидаги эски боғларига кўчириб элтиб қўйди. У ерда энди Кариманинг оҳу-зорини биров эшитмасди. Шоазим билганини қилди...

Шоазимнинг мақсади Каримани бездириш эди. У шу мақсадда нима қўлидан келса аямади. Лекин жафокаш Карима тун ярмларда уйга қамаб, ариқларга думалатиб тепилса ҳам «безмади». Шундан кейин Шоазим бошқа йўл топди: қўшниси билан уйнаш қилди. Ўз пушти-камаридан бўлган ўғлидан ҳам тонди. Докторга кўрсатиб, даволатиш ўрнига она-болани уйдан изиллатиб ҳайдади. Каримага ҳаммадан ҳам ана шуниси алам қилди.

Бадавлат хонадонга келин бўлиб тушган бечора Кариманинг кўрган-боққани азоб-уқубат бўлди.

У ҳозир отасиникида ўтирибди. Бағри қон, юзлари заъфарон, дардини яширса иситмаси ошкор қилади. Бу, унинг аҳволидан маълум. Шоазим билан турмуш қурганида у бундай бўлишини сира-сира ўйламаган эди.

Карима эрининг амри билан бир ой ўтмасданоқ ишдан кетган эди. У «Ривож» артелида тикувчи бўлиб донг чиқарган актив комсомол қизлардан бири эди. Ҳатто икки марта маҳаллий Советга депутат этиб ҳам сайланган, неча бор тақдирномалар олган. Унинг тўғрисида газеталарда ёзишган, очерклар босилиб чиққан.

Карима депутатлик вақтида ўз сайловчиларининг арзига доимо қулоқ солар, қўлидан келган ёрдамини аямасди. Мана энди унинг ўзи ёрдамга муҳтож. Эрга чиқиб элдан чиқдим, деб юракдаги ширин орзуларининг хаёл бўлиб қолганига ачинади. Бир қават енгил уст-бош билан уйдан ҳайдалган Карима эрини деб, ташлаб кетган артелига қайси юз билан боришини билмайди. Тенгқур дугоналари олдида ўзини гуноҳкордай ҳис этади. Кийгани кийими, олгани пули йўқ. Номард эр ақалли унинг кийим-бошларини ҳам бермаган. Дангиллама уйлардан бирига қамаб олиб, калитини ойисига бериб қўйган. Афтидан, уларни бошқа бирор «Каримага» совға қилмоқчи.

Йўқ, пул-мол кутиртирган Шоазим бойвачча, чучварани хом санаб юрибсиз. Сиз айтган катта тоғлар кесилиб кетган. Кариманинг отасига катта кетиб «зар берсангиз олтин қилиб бераман» деб айтган сўзларингиз ўзингизга сийлов. Андишанинг отини қўрқоқ деб ўйламанг. Карима сизга ўхшаб ҳали эсини еб қўйганича йўқ. У арғамчини узун ташлаб қўйган. Йўқса, ўз бахти-саодатини сизда деб янглишган ва эндиликда ичдан эзилаётган Карима қаерга боришини ва кимга арз қилишини жуда яхши билади. Агар у арз қилгудай бўлса, шум ниятларингиз ўз ёқангиздан олиб, кўтарган бурунчангизни ерга ишқаши аниқ. Унда отангиз ҳам, меҳрибон ойингиз ҳам, кечагина институтни тугатиб, ўқитувчилик қилаётган олий маълумотли укангиз ҳам ва бошқа суянган «тоғларингиз» ҳам ёрдам беролмай қолади. Ҳа, бойвачча, яхшиси эсингиз борида этагингизни ёпиб қолинг. Кейин бошқалардан гина қилиб юрманг...

Н. ФОТИҲ.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

8-синф очиб берилсин

Тоғ бағрига жойлашган Хондайлиқ қишлоғи темир йўлдан узоқ, қишда эса транспорт қатнови учун ноқулай. Лекин қишлоқда кўпгина аҳоли яшайди. Афсуски Хондайлиқ қишлоғида 7 йиллик мактабни тамомлаган ўқувчилар, айниқса қизлар ўқишни давом эттиролмай қолмоқдалар.

1955 йилда 30, 1956 йилда 27, 1957 йилда 20 қиз мактабни тамомлаб чиқди. Лекин улар масофаси узоқ бўлган Сойлиқ қишлоғидаги «Бирлик» ўрта мактабига қатнаёлмай ўқишдан четда қолаётгани тўғрисида редакцияга хат келди. Редакция фактларни аниқлаш ва чора кўриш учун хатни район партия комитетига юборган эди.

Ўзбекистон КП Бўстонлиқ район комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири ўртоқ Раҳимбердиевнинг редакциямизга хабар қилишича текширишда хатда келтирилган фактлар тўғри чиққан. Шу йили Хондайлиқ қишлоғидаги етти йиллик мактабни тамомлаган 20 қизни «Бирлик» участкасидаги ўрта мактабга киритиш ва интернатга жойлаштириш қишлоқ Советининг раисига ҳамда мактаб директорига топширилган. Шунингдек Хондайлиқдаги етти йиллик мактабда 8-синф очиш зарур топилиб, бу масалани юқори ташкилотлар олдига қўйишни район халқ маорифи бўлимига юклатилган.

Партиянинг XV съезди

(Съезд очилганига 30 йил тўлиши муносабати билан)

Ижодкор совет халқини мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг янгидан-янги ғалабалари сари олға бошлаб бораётган Коммунистик партия ҳаётида унинг съездлари алоҳида тарихий даврларни ташкил қилади.

Партиямизнинг бундан ўттиз йил илгари бўлиб ўтган XV съезди мамлакатимизда социализм ғалабаси учун кураш тарихига қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш съезди бўлиб кирди.

Мамлакатимизда партия XV съездининг ҳисобот даври мобайнида халқ хўжалигини юксалтириш ишлаб чиқариш соҳасида ҳам, товар обороти соҳасида ҳам хўжаликнинг социалистик формаси салмоғини хусусий товар ва капиталистик секторлар ҳисобига кўпайтириш ва унинг қўмондонлик ролини ошириш йўли билан амалга оширилди. Партия Марказий Комитетининг ленинча сиёсат олиб борганлиги натижасида 1927 йилнинг охирига келиб социалистик индустриаллаш соҳасида эришилган ҳал қилувчи ютуқлар мамлакатни индустриаллашдаги совет методининг ғоят катта афзалликларини кўрсатиб берди.

Социалистик индустриаллашнинг моҳияти оғир индустрияни ва биринчи галда оғир саноатнинг юраги бўлган бутун машинасозликни устун даражада ривожлантиришдан иборат бўлди. Худди ана шу моддий негизга таянилгандагина мамлакатимизда социализм қуриш, Ватанимизни капиталистик дунёдан мустақил бўлган қудратли индустрия мамлакатига айлантириш мумкин эди. Социалистик индустриялаш сиёсати тўла қатъият билан амалга оширилганлиги натижасида оғир саноатни ривожлантириш соҳасида айниқса катта ютуқларга эришилди. 1925-1926 йиллардаёқ оғир саноат маҳсулоти бундан илгариги йилдагига нисбатан 42,2 процент кўпайди. Бу, бирорта ҳам капиталистик мамлакат тарихида кўрилмаган рекорд суръатлар эди.

Саноатимизнинг халқ хўжалигидаги салмоғи партия XIV съездидан сўнг ўтган икки йил ичида 32,4 процентдан 38 процентгача кўтарилди. Партия XV съезди иш бошлаган даврга келиб саноатни ривожлантириш соҳасида жуда катта ютуқларга эришилган эди. Халқ хўжалигининг бу соҳасида «ким-кимни енгади» деган масала социализм фойдасига ҳал бўлган эди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида аҳвол бошқача эди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши умуман урушдан илгариги даражадан бироз ошган бўлса ҳам, лекин унинг асосий тармоғи бўлган дон хўжалиги соҳасида жуда катта қолоқлик мавжуд эди. Унинг даражаси 1927 йилда урушдан аввалги даражанинг 91 процентини, дон маҳсулотининг товар қисми эса атиги 37 процентини ташкил этар эди.

Бу қолоқликнинг асосий сабаблари қишлоқ хўжалик техникасининг жуда эскириб қолганлигида, қишлоқнинг маданий савияси жуда орқада эканлигида, энг муҳими — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг майда ва тарқоқ эканлигида, кўп миллионлаб майда деҳқон хўжаликларининг мавжуд эканлигида эди. Майда ва тарқоқ деҳқон хўжалиги илғор техникага ҳамда планли ишлаб чиқаришга таянадиган национализация қилинган йирик саноат сингари афзалликлардан маҳрум эди. Деҳқон хўжалиги майда ва хусусий ишлаб чиқариш қонуниятига боғлиқ бўлиб, мукаммал техникадан ҳамда агрономия фанидан фойдалана олмас, шунинг учун ҳам мамлакатга кўпроқ товар маҳсулот етказиб бера олмас эди.

Қишлоқ хўжалигининг бу аҳволи саноатни янада ривожлантириш, социализм қуриш ҳамда Совет давлатининг ҳарбий-иқтисодий қудратини мустаҳкамлаш ишига тўсқинлиқ қилмоқда эди.

Коммунистик партия қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш зарурлигини Октябрь революцияси ғалабасидан илгариёқ кўрсатиб ўтган эди. В. И. Ленин ўзининг машҳур Апрель тезисларида деҳқончиликда йирик социалистик хўжаликлар барпо қилиш тўғрисидаги фикрни баён қилди ҳамда кейинчалик «Деҳқон депутатлари съезди» деган мақоласида ва деҳқон депутатларининг I Бутунроссия съездида аграр масала юзасидан сўзлаган нутқида йирик социалистик хўжаликка ўтиш зарурлигини асослаб берган эди. Майда, тарқоқ якка хўжалик, деб ўргатган эди В. И. Ленин, инсониятни қашшоқликдан қутқара олмайди, шунинг учун ҳам «жамоат ҳисобидан йирик хўжаликка ўтиш тўғрисида **ўйлаш** ва бундай ўтишнинг амалий жиҳатдан мувофиқ тадбирларини оммага ўргатиб ва **оммадан ўрганиб, дарҳол шу ўтишга киришмоқ** кераклигини» уқдириб кўрсатган эди.

Майда деҳқон хўжаликларини йирик коллектив хўжаликларга ўтказиш, миллионларча деҳқонлар оммасини социалистик қурилишга жалб этиш йўлини В. И. Ленин ўзининг машҳур кооперация планида кўрсатиб берди.

Қишлоқ хўжалигини коллективлашни қатъий равишда амалга ошириш соҳасидаги конкрет вазифалар партиямизнинг XV съезди томонидан белгилаб берилди.

ВКП(б)нинг XV съезди 1927 йил 2 декабрдан 19 декабргача давом этди. Съездда ҳал қилувчи овоз билан 898 делегат ва маслаҳат овози билан 771 делегат қатнашди. Съезд кун тартибига партия Марказий Комитетининг ҳисоботи; халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик планини тузиш юзасидан директивалар; қишлоқда ишлаш тўғрисида ва бошқа масалалар қўйилган эди.

Съезд ҳисобот давридаги халқаро аҳволни таърифлади, капитализм жаҳон кризисини чуқур анализ қилди ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсатига ҳар тарафлама баҳо берди.

Коммунистик партия қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш йўллари тўғрисида, майда товар ишлаб чиқаришдан йирик социалистик деҳқончиликка ўтиш усуллари тўғрисида Ленин кўрсатмаларини ривожлантириб, қишлоқ хўжалигини коллективлашнинг яхлит ва мукаммал илмий назариясини ишлаб чиқди. Партия XV съезди қишлоқ хўжалигини оғир аҳволдан қутқазишнинг бирдан-бир тўғри йўлини кўрсатиб берди. Съезд бу аҳволдан қутилиш йўли майда ва тарқоқ деҳқон хўжаликларидан ерни жамоат бўлиб ишлашга асосланган йирик ва бирлашган хўжаликларга ўтишдан, ерни юқори техника асосида коллектив бўлиб ишлашга ўтишдан иборатдир, деб уқтирди: Бу аҳволдан қутилиш йўли шунда эдики, майда ва жуда майда деҳқон хўжаликларининг ерини жамоат, шеркат, коллектив бўлиб ишлайдиган, қишлоқ хўжалик машиналари ва тракторлар ишлатадиган, деҳқончиликни кучайтириш учун илмий усулларни қўлланадиган йирик хўжаликларга бирлаштириш керак эди.

Партиянинг XV съезди қишлоқ хўжалигини коллективлаш ишларини ҳар тарафлама кучайтириш йўлини белгилаб берди. Съезд коллективлаш шарт-шароитларини атрофлича ҳисобга олиб, унинг суръатларини мамлакатдаги районларнинг турли шароитларига мувофиқ суратда белгилаб берди.

Съезд қишлоқ хўжалик артелини колхозчилик ҳаракатининг асосий босқичи деб ҳисоблади. Партия қишлоқ хўжалигини коллективлашни ёппасига амалга оширишга киришиб, колхозларни трактор ва қишлоқ хўжалик машиналари билан таъминлашга катта эътибор берди. Социалистик индустриаллаш ютуқлари туфайли 1928 йилда қишлоқ хўжалигига 26.700 трактор берилган бўлса, 1933 йилнинг охирига келиб 210.900 трактор берилди. XV съезд қарорлари асосида қишлоққа партия ва ишчилар синфининг энг яхши фарзандлари юборилди. Дастлабки тузилган МТС ва совхозлар партия раҳбарлиги остида мустаҳкамланиб, коллектив хўжаликларнинг якка деҳқон хўжаликларига нисбатан ғоят афзаллигини яққол кўрсатди. Деҳқонлар оммаси колхоз йўли бирдан-бир тўғри йўл эканлигига тушуниб, бу йўлга оммавий суратда ўта бошлади.

1931 йилга келиб асосий ғаллакор районлардаги барча хўжаликларнинг 80 проценти ва бошқа районларда 50 процентдан кўпроғи колхоз ва совхозларга бирлашиб, ҳамма экин майдонининг учдан икки қисмига экин экди. Коммунистик партия XV съезд қарорлари белгилаб берган йўлдан бориб, кейинчалик ёппасига коллективлаш асосида кулакларни синф сифатида тугатиш йўлини амалга оширди. Қишлоқ хўжалигини коллективлаш иши 1937 йилга келиб асосан тугалланди. Ўша йили 18 миллион деҳқон хонадонининг 93 проценти колхозларга бирлашиб, ҳамма экин майдонининг 99 процентига экин экди. Бу — қишлоқ хўжалигини социалистик изга солиб юборишга қаратилган партиямиз ленинча сиёсатининг жаҳоншумул-тарихий ғалабаси бўлди.

Қишлоқда партиямиз коллективлаш сиёсатининг ғалабаси социалистик колхоз тузумининг енгилмас кучини бутун дунёга намойиш қилди. Бутун социалистик ижтимоий ва давлат тузуми сингари колхоз тузуми ҳам Улуғ Ватан уруши йилларида ғоят катта синовларга бардош берди ва ўзининг буюк ҳаётий кучини кўрсатди.

Партиямиз Марказий Комитетининг 1953 йилда бўлиб ўтган сентябрь пленуми социалистик қишлоқ хўжалигимизнинг жуда катта афзалликлари ва имкониятларини ҳисобга олиб, унинг барча тармоқларини кескин суратда ривожлантиришнинг жанговар программасини белгилаб берди. Совет халқи партиямиз Марказий Комитетининг сентябрь пленуми ва, ундан сўнгги пленумлари қарорларини, шунингдек XX партсъезд тарихий қарорларини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида жуда катта ютуқларни қўлга киритди. Социалистик қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари эндиликда аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштиришда яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш тўғрисида партиямиз белгилаб берган вазифани бажариш, бу билан иқтисодий мусобақада социализмнинг капитализм устидан узул-кесил ғалабасини таъминлаш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун астойдил курашмоқдалар.

Колхоз-кооператив тузуми эндиликда биргина бизнинг мамлакатимизда тантана қилиб қолмай, шунингдек барча халқ демократияси мамлакатларида ҳам ғалаба қилмоқда, бу тузумнинг ҳаётий кучи бутун социалистик лагерь мамлакатлари тажрибаси билан тасдиқланмоқда. Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик мамлакатларнинг қишлоқда коллектив ҳаёт барпо қилиш соҳасида орттирган бой тажрибаси марксизм-ленинизм назариясининг социалистик революция ва социалистик қурилиш процессларини социализм йўлига кираётган ҳамма мамлакатларга хос бўлган бир қанча асосий қонуниятларга таянади деган қоидаси тўғрилигини тўла равишда тасдиқлайди. Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари вакилларининг яқинда Москвада бўлиб ўтган кенгаши қишлоқ хўжалигини социалистик асосда аста-секин қайта қуриш ана шундай умумий қонуниятлар қаторига киришини яна бир марта таъкидлаб кўрсатди.

Партия XV съезди томонидан биринчи халқ хўжалиги беш йиллик планини тузиш юзасидан ишлаб чиқилган тарихий директивалар СССР халқ хўжалигини социалистик планлаштириш ишида жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Кейинчалик XVI партия конференцияси томонидан қабул қилинган биринчи беш йиллик план Совет мамлакатида социализм қуришнинг улуғвор программаси бўлиб хизмат қилди. Биринчи беш йиллик план муваффақият билан бажарилганлиги натижасида саноатимизда социалистик ишлаб чиқариш формалари ҳукмрон бўлиб қолди. Социалистик сектор қишлоқ хўжалигида ҳам ҳукмрон бўлиб қолди. Шундай қилиб, В. И. Ленин томонидан 1921 йилда қўйилган «ким кимни енгади» деган масала шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам тўла равишда социализм фойдасига ҳал қилинди.

Партия XV съезди партия олдида, мамлакатимиз ишчилар синфи олдида ҳамда халқаро пролетариат олдида троцкийчилар оппозициясининг хоинлик, меньшевиклик моҳиятини тўла равишда фош қилиб ташлади. Троцкийчилар ва ўнг оғмачиларга қарши муросасиз қаттиқ курашда Коммунистик партия ўз сафларини янада кўпроқ мустаҳкамлади, ғолиб Ленин байроғини баланд кўтариб, совет халқини мамлакатимизда социализм ғалабаси учун буюк курашга илҳомлантирди, ўз жанговар штаби — Марказий Комитет теварагига янада мустаҳкамроқ жипслашди.

Социализм жаҳон лагерига бошчилик қилаётган бепоён Ватанимизни гуллатиб-яшнатаётган совет халқи Коммунистик партияни ўзининг йўлбошчиси ва илҳомчиси деб билмоқда, шу партия раҳбарлиги остида коммунизм сари дадил олға бормоқда.

С. НОСИРХЎЖАЕВ.

ЕРДА ҚОЛМАСИН БИР ГРАММ ҲАМ „ОҚ ОЛТИН“ИМИЗ, ПАХТАДИР БИЗНИНГ ШАРАФ-ШОНИМИЗ!

☆

Ҳар грамм пахтани кўз қорачиғидай сақлаймиз

Ўтган йили бизнинг бригада гектаридан 29 центнердан ҳосил топширган эди. Бу йил биз ўтган йилдагига нисбатан ҳар гектар ердан 5,5 центнердан кўпроқ ҳосил олишга аҳд қилган эдик. Бригадамиз аъзолари шу мақсадда йил бошидан бери якдиллик билан меҳнат қилдилар, ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажариш учун кеча-ни-кеча, кундузни кундуз демай астойдил ишладилар ва мўл ҳосил етиштиришга эришдилар.

Бригадада йиғим-терим ишлари уюшқоқлик билан олиб борилгани учун 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 цетнердан ҳосил йиғиб олиб план тўла бажарилди. Биз даладаги бор ҳосилни ҳисобга олиб, давлатга яна қўшимча равишда 40 тонна пахта топширишга аҳд қилдик.

Колхозчиларимиз шу кунларда ҳам ишни сира бўшаштирмай қолган ҳосилни ерда қолиб нобуд бўлиб кетмаслиги учун, ўз зиммаларига олган қўшимча мажбуриятларини ҳеч сўзсиз бажариш учун астойдил ишламоқдалар.

Меҳнатсевар колхозчиларимиз ҳар бир грамм пахтани кўзқорачиғидай асрайдилар. Нобудгарчиликка йўл қўймайдилар ва шу билан олинган қўшимча мажбуриятларни ҳам албатта бажарадилар.

Валижон ЁҚУББОЕВ,
Верхне-волинск районидаги «Победа» колхозининг бригада бошлиғи.

☆

Ҳосилни сира нобуд қилмай давлатга топширамиз

Колхозимиз бултур «Ҳақиқат» колхозининг чўлдаги участкаси деб аталарди. Еримиз анча кенгайганлиги, бу ерда мустақил ишлаш имконияти вужудга келганлиги сабабли шу йил кўкламда чўлда янги колхоз туздик. Хўжалигимизга «Правда» номи қўйилди. Янги рўзғорни бойитиш, экин майдонларини кенгайтириш, ҳосилни ошириш, пахтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ҳам ривожлантириш бизнинг олдимизда турган энг муҳим вазифалардан эди.

Янги колхоз аъзолари ана шу улуғвор вазифаларни муваффақиятли бажариш учун дастлабки кунларданоқ ҳамжиҳатлик билан астойдил кураш бошладилар. Янги хўжаликнинг дастлабки кунлардаги қийинчилиги, шу билан бирга бу йилги баҳорда бўлган ҳар хил табиий қийинчиликлар бизнинг улуғ мақсад йўлидаги курашимизни сира ҳам бўшаштира олмади. Ёшлар ва кексалар, аёллар ва эркаклар қўлниқўлга бериб зўр ғайрат билан ишладилар. Партия ва ҳукуматимиз янги хўжалигимизда ишни жонлантириб юбориш учун бизга ҳар тарафлама— техника ва материал жиҳатидан катта ёрдам кўрсатди. Бу, ҳар бир кишини янги ерларда мўл ҳосил етиштириш ишига илҳомлантирди. Механизация билан етарли таъминланган хўжалигимиз пахта етиштиришда янги прогрессив усулни кенг қўлланди ва натижада барча майдонларда пахтадан мўл ҳосил етиштирилишига эришилди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ана шу ҳосилнинг сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва ўз вақтида давлатга етказиб бериш учун теримнинг биринчи кунлариданоқ ишни пухта ташкил қилишга, қишлоқдаги асосий кўпчиликни йиғим-теримга сафарбар этишга эриша олди. Колхозчиларимиз ўз зиммаларига мажбурият олиб, ёз бўйи пешона тери тўкиб етиштирилган ҳосилимизни тўла-тўкис йиғиштириб оламиз деб, қатъий курашга отландилар. Уларнинг фидокорона меҳнати зўр муваффақиятлар билан якунланди — колхозимиз районда биринчи бўлиб пахта топшириш йиллик давлат планини шараф билан бажарди. 340 гектар янги ернинг ҳар гектаридан пландаги 26 центнер ўрнига 28 центнердан ошириб пахта топширилди. 1956 йилдагига нисбатан ҳар гектар ердан 4 центнердан ошириб пахта олишга аҳд қилган колхозимиз аъзолари шу кунларда даладаги ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш учун астойдил курашмоқдалар.

Янги ерларнинг ҳар гектаридан 30 центнердан ошириб пахта топширган Раҳмат Эралиев, шундай натижага эришиш учун курашаётган Қобилбой Қодиров, Холиқжон Неъматов сингари ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари социалистик мажбуриятларини ҳам тўла адо этиш мақсадида ва пахтакорларнинг Москвада бўладиган Бутуниттифоқ биринчи қурултойига муносиб совға тайёрлаш йўлида чинакамига ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Йиллик пахта тайёрлаш планини ошириб бажариб, шу кунларда социалистик мажбурият ҳисобига пахта топшираётган колхозчиларимиз район ва областимизда ҳам пахта тайёрлаш ишининг муваффақиятли якунланишига қўлларидан келганча кўмаклашиш учун ҳормай-толмай ишлайдилар. Ҳар бир киши даладаги пахтанинг бир граммини ҳам қолдирмай йиғиб-териб олишга отланган. Қишлоғимиздаги ҳар бир киши гектаридан 32 центнердан пахта топшириш тўғрисидаги социалистик мажбуриятни ошириб бажариш учун бошланган курашда актив иштирок этиш мақсадида, ҳар қандай шароитда ҳам ҳосилни йиғиб-териб олиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда.

Пахта йиғим-теримини қандай ташкил қилганлигимиз тўғрисида ёзилаётган мақолада қишлоғимизнинг бир йил ичидаёқ обод ва кўркам бўлганлигини айтиб ўтмай бўлмайди. Чунки биз шу пахта туфайли ана шундай маданий ва фаровон ҳаётга эришмоқдамиз. Янги қишлоғимизда катта магазин ишлаб турибди. Бунда колхозчиларга зарур бўлган ҳар қандай молни топиш мумкин. Шу йилнинг ўзида катта ясли биноси, 6 та янги уй, артезиан қудуғи қуриб битказилди. Яхши ният билан янги ерда мевазор ва узумзор боғ бунёдга келтирдик. Қишлоғимиз болалари учун бошланғич мактаб қуриб битказилди. Шунингдек 100 тонна ғалла, 50 тонна сабзавот сиғадиган омбор қуриб олдик.

Пахтачилик туфайли ўз хўжаликларини тобора мустаҳкамлаётган ва фаровон ҳаёт эгаси бўлаётган колхозимиз аъзолари бундан кейин ҳам астойдил меҳнат қилиб, ҳамма пахтани йиғиб-териб оладилар ва давлатга топширадилар. Биз йиғим-терим ишларини тезроқ тугаллаш билан келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаб қўйиш мақсадида барча тадбирларни кўраётирмиз. Ҳосили батамом йиғиб-териб олинган ерлар ғўзапояси юлинмоқда ва ерга ўғит солиб шудгор қилинаётир. Ўртоқ Қудрат Содиқов бошлиқ трактор бригадасининг механизаторлари ўз агрегатларини кузги ишларга пухта тайёрладилар. Ҳозир улар барча ерни декабрнинг биринчи ярмидаёқ шудгордан чиқариш учун курашмоқдалар.

Колхоз ҳар йили 200-300 гектар янги ерни ўзлаштириб экин майдонига айлантириш имкониятига эга. Биз 1960 йилга бориб пахта майдонимизни 1000 гектарга етказишни мўлжалламоқдамиз. Бу, республикамизда пахтачиликни тобора ривожлантириш ишига бизнинг қўшган ҳиссамиз бўлади.

Ҳ. ЖУМАБОЕВ,
Сирдарё районидаги «Правда» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

☆

Граммлардан тонналар

Оқариб кенг пахтазор
Шовуллайди чаноқлар,
Оппоқ, нафис, донадор
Ўзгармаган яноқлар.

Эгатларга кўз тиксанг,
Олтин маржон кўринар,
Қўл узатиб, букилсанг
Олтин хирмон уйилар.

Бойлигингман дер бари
Йўлни кутар зар кўзи,
Ердаги эл гавҳарин
Қўлда ўндан тўққизи.

Ерда қолган ҳар грамм
Тезроқ хирмон бўлай, дер,
Янги ҳосилга кўклам
Тараддудин кутар ер.

Шохларда ел тебратган
Қор эмас-у, пахтамиз,
Ҳалол меҳнат яратган
Бойлигимиз, бахтимиз.

Унинг ҳар бир толаси
Газмол бўлишни истар,
Унинг иссиқ нафаси
Яшнаб кулишни истар.

Эл кийимин кўркида
Ҳар толанинг умри бор,
Ерда қолса зар кутиб
Нима дейди сўнг диёр.

Аҳддан улуғ сўз борми,
Мард билинар майдонда.
Баҳонамиз қиш-қорми?
Юрайликми армонда?

Армон эмас аҳдимиз,
Бизни далага чорлар,
Чунки унда пахтамиз
Юлдуз каби чарақлар.

Қишнинг нози ўзига,
Пахтамизда кўзимиз.
Ерда қолмас бир грамм
Қатъийдир аҳд-сўзимиз.

Шуни кутар эл букун,
Бўлсин ҳамма сафарбар.
Шуни кутар эл букун
Яқиндир аҳд ва зафар!

НАЗАРМАТ.

☆

Пахтакор ўртоқ, унутма!

Етиштирилган мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда нобудгарчиликка сира йўл қўймаган тақдирдагина пахта тайёрлаш давлат плани муваффақиятли бажарилади. Ёғингарчилик бошланган шу кунларда кўплаб пахта нобуд бўлиш эҳтимоли туғилди. Ҳозирги пайтда барча чоралар кўрилмаса, арзимас сабаблар билан ҳосилимизнинг бир қисми нобуд бўлиши, демак йиллик планнинг бажарилиши чўзилиб кетиши, ҳаммадан муҳими пешона тери тўкиб етиштирилган ҳосилимизнинг бир қисми қўлга кирмай қолиши мумкин.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, партия ҳамда комсомол ташкилотлари йиғим-терим ишлари якунланаётган, бу йилги ишимизнинг натижаси кўриниб қолган ҳозирги кунларда пахтанинг нобуд бўлишига мутлақо йўл қўймасликлари, давлат аҳамиятига эга бўлган бу муҳим вазифанинг бажарилишини таъминламаётган, бу курашда четда турган кишиларга нисбатан талабчанликни оширишлари, ҳосилнинг ҳар хил сабаблар билан нобуд бўлишига мутлақо йўл қўймасликлари керак.

Пахтакор ўртоқ, унутмагин! Агар бир кўсакдаги пахта 7 грамм деб ҳисобланганда, бир туп ғўзада биттадан кўсак нобуд бўлганда пахта ҳосили гектарига 3,2 центнер камайиб кетади. Демак гектаридан 30 центнердан ҳосил топшириш планлаштирилган бригада ёки звено аъзоси бепарволик натижасида бир туп ғўзада биттадан кўсак қолдириб кетганда ҳам гектаридан 26,8 центнердан пахта топширилиб ўз сўзининг устидан чиқолмай уятли бўлиб қолади. Ҳозирги вазифа — бир грамм ҳам пахтанинг нобуд бўлмаслиги учун курашишдан иборатдир.

Теримчи ўртоқ, биласанми, агар сен бепарволик қилиб чаноқда бир чигитдан пахта қолдириб кетгундай бўлсанг, ҳар гектар ерда 40 килограммдан пахта йўқотилган бўлади. Ахир бу пахтани етиштириш учун сен, дўстларинг, механизаторлар, химизаторлар қанчадан-қанча меҳнат қилган. Ҳозирги пайтда ҳар бир киши теримчиларнинг жанговар чақириғи: — **Тез-у, тоза тер,** деган шиорга тўла амал қилиши шарт.

Шаҳарлардан, районларнинг марказларидан пахтакорларга ёрдам бериш учун борган ўртоқлар! Сиз пахтакорлар билан ёнма-ён туриб уларга биродарлик ёрдамини кўрсатмоқдасиз. Шундай экан, ўзингизнинг ватанпарварлик бурчингизни шараф билан бажариш учун бир чигит пахтанинг ҳам нобуд бўлишига йўл қўймангиз.

Пахта — ўзбек халқининг миллий бойлиги эканлигини унутмайлик! Унинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олайлик ва давлатга топширайлик!

Нобудгарчиликка йўл қўймаймиз

Терилган кўсакларни хирмонга, сушилкаларда қуритилган пахталарни пунктга ўз вақтида ташиб етказиш биз шофер, аравакашларнинг энг муҳим вазифасидир. Агар ўз вазифамизга совуққонлик билан қарасак, эътиборсизлик қилсак эл бойлиги — пахтанинг озгина қисмини бўлса ҳам тўкилиб нобуд бўлишига йўл қўйган бўламиз.

Хирмонда, сушилка хўжалигида нобудгарчиликка қарши олиб борилаётган кураш бизга ҳам тааллуқлидир.

Колхозимиз аъзолари йиллик пахта тайёрлаш давлат планини ошириб бажардилар. Бунда нобудгарчиликка йўл қўймай сидқидиллик билан меҳнат қилган Н. Саримсоқов, Х. Азимов каби шофер, Х. Ғуломов каби аравакаш касбдошларимизнинг ҳиссаси катта. Хирмонга, сушилкага, пунктга эҳтиёткорлик билан кўп пахта ташиган бу дўстларимиздан колхозчилар миннатдорлар. Биз ҳали ҳам эл хирмонига пахта ташияпмиз. Бунда граммлардан тонналар ҳосил бўлишини чуқур ҳис қиламиз.

Қ. ОДИЛОВ,
Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг шофери.

С. МАЮСУПОВ,
аравакаш.

Тома-тома кўл бўлур...

Ҳикоя қилишади, аравада кетаётган кекса деҳқон ярим йўлга борганда аравакаш йигитни бирдам тўхтатади ва пастга тушиб ариқ лабида чангга беланиб ётган бир чангал пахтани олади, хас-чўпдан тозалаб қўйнига солади. Мўйсафиднинг бу ҳаракатини қизиқиб кузатиб турган ёш аравакаш қаҳ-қаҳо отиб кулади.

— Ерга шошилиб тушишингиздан олтин кўриб қолибсизми дебман-а, оббо отам тушмагурей, ҳа, шу пахта билан омбор тўлиб қолармиди...

— Шу пахта бўлмаса омбор тўлмайди, ўғлим. Кулма, ёзда бир туп ғўза қийшайиб қолганини кўрганингда бел букиб уни ростлаб қўйгансан, ҳосил пишиб ерга тўкилиб ётса босиб ўтиб кетаяпсан. Бу зар, қадрига етмасак...

Аравакаш йигит чолнинг важоҳатини кўриб, кулгидан тийилди, аслида отанинг ўрнига унинг ўзи отдан сакраб тушиб ўша пахтани олиши керак эди. Ахир унинг тирикчилиги ҳам шу пахта орқасидан ўтаяптику! Нима, у билмайдими, граммлар жамланса тонна бўлишини?!

Дарҳақиқат, ўша ҳурматли деҳқон айтмоқчи бир грамм кам бўлса тарозу килограммни кўрсатмайди. Килограмм етишмаса, юкимизни салкам тонна дейишга мажбурмиз. Шунинг учун айтадиларда тома-тома кўл бўлур, ҳеч томмаса чўл..., деб. Граммлар қадрига етсак „центнерлар, тонналар баракали бўлади, хирмонимиз, омборимиз «оқ олтин»га тўлади.

Илк баҳор изғиринида, саратоннинг жазирама кунларида чеккан машаққат, маржон-маржон тер тўкиб қилган меҳнат, бедор ўтказилган тунлар, ғўзанинг ўсиш, ҳосил тугишидан қаноатланмай тортган ташвишларимизни унутмайлик. Ўша кезларда ҳосилни граммбо-грамм етиштирганмиз. Кечаги шона, гул тўкилганда далада парвона бўлиб нима қилсак шу ҳосил тўкилмас экан деб курашганмиз, нега энди шу ҳосилнинг қадрига етмайлик?!

Ҳозирги паллада ҳар бир киши — кекса ва ёш, эркак ва аёл, раис ва ўқитувчи, агроном ва шофер, мухбир ва механизатор, ҳамма ва ҳамма шу тўғрида ўйлаши, йўлда, эгатда ва чаноқда, хирмон ва сушилкада тўкилиб қолган **бир грамм, ҳа бир грамм** «оқ олтин»имизнинг ҳам ерда қолишига йўл қўймаслиги керак.

Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир киши — республикамизнинг пахта кони бўлгани билан ҳақли суратда фахрланади. Шундай экан, каттадан-кичик «оқ олтин» кони бўлган поёнсиз далалардаги ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ишида четда қолмаслиги, 3 миллион тонна учун бошланган кураш ҳал қилувчи паллага кирган ҳозирги кунларда қўл қовуштириб турмаслиги, «оқ олтин» тўла кўсакларни қор тагидан бўлса ҳам териб олишда пахтакорларга дўстона ёрдам қўлини чўзиши, худди шундай қийин, қадоққа тушган кезларда биродарлик ҳарорати билан қишнинг қиличини синдиришда кўмаклашиши даркор!

Юзлаб, минглаб тонна пахтамиз давлат омборида. Ҳали шу омборни роса тўлғаза олганимиз йўқ. Ҳосилимизнинг ўндан бири далада, қор тагида ётибди. Биз бу ҳосилни етиштиргунча озмунча меҳнат қилдикми. Механизаторнинг трактор гардини ютиб тер тўккани, пахтакорнинг бел букиб кетмон ургани туфайли шундай ҳосил даламизда бунёдга келди. Бизни шарафга қоплаган, омборимизни ғаллага тўлдирган, турмушимизни фаровон қилган шу пахта! Бултурги муваффақиятларимиз юзлаб, минглаб кишиларнинг кўкрагини орден ва медаллар билан безади. Биз шу ҳурматга, иззатга бу йил ҳам муносиб совға билан жавоб беришимиз, республиканинг улкан тарозусига, 3 миллион учун ҳисса қўшишимиз, андижонликлар, хоразмликлар, Қашқадарё ва сурхондарёликлар, Қорақалпоқ Автоном республикасининг азамат пахтакорларига елкадош бўлишимиз, оғир юкни кўтаришда устун бўлишимиз керак. Бунга даламизда қолган ҳосилнинг бир граммини ҳам қолдирмай тезроқ териб олсак, давлат омборига топширсаккина эришган бўламиз!

Қолган ишга қор ёғди деб, ғайратимиз, шижоатимиз бўшашмаслиги, азамат пахтакорлик қалбимиз билан қишнинг изғиринини илитишимиз, ҳосилимизнинг йўқ бўлиб кетишдан сақлаб қолишимиз зарур. Бу куннинг талаби шундай. Тошкентликлар ўз шуҳратларини эгаллашлари, мусобақадошлари андижонликлар билан бир сафда бўлиб, жонажон пойтахтимиз Москвада бўладиган пахтакорларнинг Бутуниттифоқ 1-қурултойи залида улар билан ёнма-ён ўтириш шарафига муяссар бўлишлари лозим.

Ҳалиги, кўпни кўрган мўйсафид деҳқон айтмоқчи **йўлда, уватда, чаноқда, хирмон ва сушилкада тўкилиб қолган пахтанинг тупроққа қоришиб кетишига йўл қўймайлик.** Процентимиз анча орқада бўлиб турган шу кунларда каттадан-кичик бир тан-бир жон бўлиб меҳнат қилса, қолган ҳосилимизни йиғиб-териб олишда иштирок этса — у ўзининг ватанпарварлик бурчини шараф билан бажарган бўлади, 3 миллионлик хирмонга муносиб ҳисса қўшади.

Ҳозирги кунларда бор овозимиз билан айтамизки:

Ҳамма пахта йиғим-теримига, қор тагида қолган ҳосилни давлат омборига етказиб бериш учун курашга!

С. МАҲКАМОВ.

Пахта—ўзбек халқининг миллий бойлиги

Бу йил республикамиз пахтакорлари 3 миллион, областимиз колхоз ва совхозлари 500 минг тонна пахта етиштириб давлатга топшириш мажбуриятини олганлар. Шу ҳосилнинг кўп қисми давлат омборларига топширилди.

Республикамиз меҳнаткашлари пахта — ўзбек халқининг миллий бойлиги деб ҳақли суратда фахрлана оладилар. Чунки пахта саноатимиз учун энг муҳим ва қимматли хомашёдир. Пахтадан юқори сифатли газлама тўқилади. 1 КИЛОГРАММ ПАХТА ТОЛАСИДАН 20 МЕТР БАТИСТ ЁКИ 12-14 МЕТР КОЛЕНКОР ЁКИ ЧИТ, ЁКИ 120-150 ҒАЛТАК ИП ТАЙЁРЛАШ МУМКИН.

Пахта чигитидан ёғ, қорамой, салат ёғи, консерва мойи, ёритадиган ёғ ва бошқа хил ёғлар тайёрланади. Чигит шўлхаси чорва моллари суйиб ейдиган ем бўлиш билан бирга ундан қоғоз, картон, лак бўёқлар, изоляцион материаллар ва бошқа нарсалар ишлаб чиқарилади. Чигит чиқиндисидан кунжара ва юқори сифатли ўғит тайёрлаш мумкин.

Илгари ғўзапояни фақат ёқиларди. Кейинги йилларда олимларимиз ғўзапояни химиявий йўл билан ишлаш натижасида ундан ҳар хил маҳсулотлар тайёрлаш мумкинлигини амалда кўрсатдилар. Химиявий ва механик усулда қайта ишланган ғўзапоя ва ғўзапўчоқ қоғоз, арқон, лак бўёқлар, спирт, углекислота ва сирка кислотаси каби маҳсулотлар тайёрлаш учун хомашё бўлиб хизмат қилади. Ҳисоблаб кўрилишича, бир тонна ғўзапоядан 340-350 килограмм картон тайёрлаш мумкин эканлиги кўрилди.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР! Миллий бойлигимиз бўлган «оқ олтин»нинг бир граммини ҳам нобуд бўлишига йўл қўймайлик, уни тўла териб олайлик ва давлатга топширайлик!

Расмларни П. Шестаков ишлаган.

Ўзимиз етиштирган ҳосилни ўзимиз нобуд қилмайлик-да

Сўнгги кунларда ёққан қалин қор аст-секин эриб, лойгарчилик бошланди. Шундай кунларда пахта сушилкаларида, машинада кўсак чувилаётган хирмонларда, пахтани ташишда ва бошқа ҳолларда нобудгарчиликка қарши кураш тадбирларини янада кучайтириш талаб қилинади. Чунки тўкилган пахта шу ондаёқ ердан сув шимийди, сифатини йўқотади, қуритиш қийинлашади.

Сўнгги кунларда чорва молларининг пахтани пайхон қилиши каби фактлар содир бўлмоқдаки, бу мутлақо кечирилмас бир ҳолдир.

Уртасарой район колхозларида кўсаги тозаланмаган ғўзапояни ўриб олишга ёки уни чорва моллари пайхон қилишига қарши кураш тадбирлари бирмунча кучайтирилди. Чунончи, Свердлов номли колхознинг 8-бригада аъзоси Шермат Тошматов кўсаги тозаланмаган ғўзапояни ўриб ёқишга олиб кетаётганида ушланди ва тергов органларига топширилди. Шунингдек «Северний маяк» колхози аъзоси Қулмат Норматовнинг 3 бош қўйи Ленин номли колхоз 2-бригадаси пахтазорида тутиб олинди ва Норматовга 300 сўм жарима солинди. Иккинчи марта шу аҳвол юз берганида тергов органларига топширилажаги уқтирилди.

Кейинги кунлар ичида Ленин қишлоқ советида пахта майдонига моли тушганлиги учун 15 дан ортиқ кишини маъмурий жазога тортилди. Бу тадбирларни амалга оширишда қишлоқ Совети депутатлари — «Полярная звезда» колхози 4-бригадасининг бошлиғи Анвар Ўролов, Ленин номли колхоз 1-бригадаси бошлиғи Пак Николай ўртоқлар яхши ташаббус кўрсатдилар.

Аммо райондаги колхозларнинг раҳбарлари кўсаги тўла териб олинмаган ғўзапояни ўриш ва чорва молларининг пахтани пайхон қилишига қарши тадбирларни амалга ошириш билан чекланиб, йиғилган ҳосилнинг сушилкалар, хирмонлар атрофида, йўлларда тўкилиб кўплаб нобуд бўлаётганига эътибор бермаётирлар. Бунга Ленин номли колхоз марказий хирмони ва сушилкасида юз берган аҳвол мисол бўла олади. Аввало шуни айтиш керакки, сушилка ёнидаги саройда 12-15 тоннача кўсак уюлиб ётибди. Кўсак чувиш машинаси кечаси тўхтаганича, 27 ноябрда кундузи соат 12 да ишга тушди, холос. Қор уюми сарой ёнидан суриб ташланмагани учун сушилка томидан эриб оқаётган сув билан қўшилиб тўппа-тўғри кўсак ғарами тагига сизиб кираётир. Бунинг устига аравакашлар ўз отларини кўсак уюми устига беда ташиб ўтлатганликлари учун отлар кўсакларни тепкилаб, лойга қориштириб юборган.

7-бригада дала шийпонида ҳам 10-12 тоннача кўсак уюлиб ётипти. Унинг устида чўзилишиб тамаки чекаётган 3 киши анчадан кейин эринибгина ўрнидан турдида, томдан эриб оқаётган сувда бўкиб, лойга қоришиб ётган кўсакларни териб, кўсак ғарами устига ирғита бошлади. «Хўли-қуруғини ажратаяпсиз шекилли» деган эдик, гапни бошқа ёққа буриб «универсалнинг тузалишини кутиб ўтирибмиз» деди. Маълум бўлишича бу ерда кўсак чувиш машинаси кун бўйи ишламабди.

Нобудгарчилик кўсак чувиш машиналарининг сифатсиз ишлаганлиги сабабли ҳам юз бераётир. Машинист Ли бошқараётган машина қисмига ғўза пўчоқ тиқилиб пахтани ўтказиб юбораётганлиги учун тўхтатилди. Шпинделларни қайта созлаш, ейилган қил чўткаларни алмаштириш таклиф қилинди.

Терилган кўсаклар қуруқ жойда сақланмаганлиги, пешма-пеш чувилмаганлиги учун чувилган пахтанинг намлиги ҳаддан ташқари ошиб кетган. Сушилканинг масъул раҳбари А. Ни «пахтанинг намлиги 50-60 процентга етади, сушилкамиз бир суткада 2 тонна пахтани зўрға қуритяпти» деб куйиниб гапирди. Лекин бу аҳволни яхшилаш учун курашилмаётир.

Юқоридаги аҳволни «Северний маяк», Охунбобоев номли ва бошқа колхозларда ҳам учратиш мумкин. Маррага яқинлашган «Коммунизм» колхозидагина бу соҳада иш бирмунча дуруст. Марказий хирмон ва сушилка атрофи асфальтланган. Қор майдон бурчагига суриб ташланган, тўкилган-сочилган пахталар йўқ.

Район раҳбарлари пахтанинг тўкилиб нобуд бўлишига қарши тадбирларни янада кучайтиришлари, областимиз бўйича ҳар куни 3500 тонна пахта тайёрлашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари, пахтакорларнинг Бутуниттифоқ 1-қурултойига муносиб совға билан бориш учун янада зўр ғайрат кўрсатиб ишлашлари керак.

Б. ШОНАЗАРОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Ўзбек адабиёти ва санъати декадаси олдидан

ШУҲРАТ.

Шинелли йиллар

Ёзувчи Шуҳрат 1958 йилда Москвада ўтказиладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасига совға қилиб ўзининг «Шинелли йиллар» романини нашрга топширди. Биз қуйида эълон қилаётган парчада бир жанг вақтида жангчи Элмурод оёғидан яраланиб, душман ишғол қилган жойда, ертўла остида қолиб кетиши ва у ердан партизан қиз Анюта орқали яширин, хавфсиз жойга кўчирилиб, даволаниб, сўнг партизанлар ёрдами билан ўз қисмига қайтиши Элмуроднинг севган қизи Зебога ёзган мактуби орқали ҳикоя қилинади. Мактуб бирмунча қисқартирилиб босилаётир.

«Ўзи узоқда, меҳри қалбимда бўлган азизим Зебо!..

... Мен хат ёзишга ўтирдим. Бир зумда сени кўрган, билган, сен билан учрашган чоғларим, соатларим, кунларим сепилган донга дув ёпирилган каптарлардек фикримни чулғаб келдилар. Айниқса сенинг вокзалда куйиниб йиғлашинг, «энди кўришмайдиганга ўхшаймиз, шу охиргисига ўхшайди, Элмурод» дейишинг қулоғим остида яна ўшандай титроқ билан жаранглаб кетди. Йўқ, йўқ! — дедим шунда ўзимга ўзим,— биз кўришамиз, албатта, кўришамиз, бир-биримизнинг оғушларимизда ғарқ бўлиб, сағана тошларини босқунча бирга бўламиз.

Албатта ўша хатимни олган бўлсанг керак, энди мендан ховотирда эмасдирсан. Ўша хатни ёзиш чоғимда Анютанинг ўтиришини кўрсанг: кўзлари билан ютиб юборай дерди. Хатни ёзиб бўлганимдан сўнг ёнимга ўтди-да, кутмаганимда чўлп этиб юзимдан ўпди, хатни қўлимдан олаётиб:

— Раҳмат, ҳам Зебодан, ҳам ўз қалбимдан раҳмат: астойдил севар экансиз. Бунинг ҳаммасини юзингиздан, кўзингиздан, лабларингизнинг чипиллашидан, ҳатто қалам тебратишингиздан кўриб турдим, раҳмат! Биласизми, Элмурод, Зебонинг қалби шу вақтда сизнинг уни эслаб, соғиниб хат ёзаётганингизни сезаяпти, рост гап, сезаяпти.

— Шундайми? Ноҳот...

— Ҳа, ҳа, ишонинг! Қиз қалбининг, жондан севган қиз қалбининг ҳеч кимда бўлмаган, ҳеч кимникига ўхшамаган, ўзига хос туйғу-ҳислари бўлади. Буни фақат севгига мафтунларгина билади, туяди.

Анюта шу гапларни айтди-ю, қўлимдан хатни олиб, ўзини елдай эшикка урди. Шу кетганича, ўн беш кунлар чамаси келмади. Мен, «ўзи ўша томонга ўтадиган экан-да» деб юрдим. Уй эгасидан сўрасам келиб қолар деди. Бу орада мен оёққа турдим, машқ қилиб уёқдан-буёққа юрадиган бўлдим: маълум масофани ўлчаб қўйиб, шу оралиқда маршировка қиламан, неча бориб ҳисоблайман, қани қанча юрибман, кундан-кун ошириб бордим. Анюта келганда мен соғлом кишидай оёқ устида эдим. У мени кўриши билан:

— Қани, мана бу жомакорни кийинг, кетдик, — деди. Билишимча, у менинг оёққа туриб, куч-қувватга кириб қолганимни мунтазам равишда кимдандир эшитиб турганга ўхшарди.—Ҳар эҳтимолга қарши тўппончангизни чўнтагингизга солиб олинг. Ҳа, ростдан ҳам, ўқи кам эди-я, мана ўқ.

У чўнтагидан ўнтача патрон олиб олдимга қўйди. Унинг астойдил тайёрланиб иш кўраётганига шубҳа қилмасдим. Мен ундан «қаёққа?» деб сўрамадим.

Мен кийиниб кўчага чиққанимда қоқ туш эди. Немислар яқинда ишга солган бутхонанинг қўнғироқлари жаранглаб қолди. Мен «шу вақтда қаёққа бораман» деган маънода Анютага қарадим. У буни фаҳмлади:

— Айни муддао, тундан, кундуз бехавотирроқ, — деди. Мени кўча эшиккача кузатиб, қаёққа қараб юришимни айтди ва ўзи бошқа томонга қараб кетди. Мен у айтган томонга қараб йўл олдим. Ҳаво очиқ. Ҳаво ёқимли. Кўпдан бери кўчада бўлмаганимдан ҳаммаёққа қарагим келади. Лекин иложим йўқ. Бу ҳақда Анюта алоҳида таъкидлаган: «Ҳар томонга алангламанг, бегоналигингиз билиниб қолади». Ўзимни сипоҳ тутаман. Ўткинчиларга ҳам парво қилмайман. Лекин юрагимнинг нима учундир «гуп-гуп» уришини тутиб ололмасдим. Бу нимадан эканини ҳали-ҳали билмайман. Кейин Анютанинг айтишича, янги ҳавога чиққанимдан эмиш. Мен бўлсам қўрқдимми деб ўйлагандим, кейин билсам то манзилга келгунча қўлим тўппончадан узилмади. Ҳар ҳолда душман қаршисида туриб жанг қилишдан унинг ичида юриш, тадбир кўриш мушкулроқ эканига тан бериб қўйдим. Шунча вақтдан бери иш кўриб юрган Анютага қойил қолвордим. Қаршимдан бир немис солдати чиққан вақтдаги ҳолатимни сенга ёзолмайман, киши жуда қизиқ бўларкан. У қаршимдан кўринди, юриб келди, ёнимдан ўтиб кетди! Қизиқ, душман билан юзма-юз келсанг, бир кўчадан, бир торгина йўлкадан тирсак теккудай бўлиб ўтсанг! Этим жимирлаб кетди, муздай тер чиқди, қўлим тўппончамни жони-жаҳти билан қисиб турарди.

Ўн минутлар юрганимдан кейин, четан девор оша бир киши кўринди, катта бир ғўлани кўчага думалатди, кейин ўзи эшикдан олдимни тўсиб чиқиб келди, ғўлани кўтартиб юборишимни сўради. Шу орада астагина:

— Ҳозир, чапга бурилсиз, қаршидан бир жуфт ўсган қайин кўринади, ўшанга қараб юринг, — деди ва ўзи ғўлани кўтариб бошқа бир қўрага кириб кетди.

Мен дарров тушундим: демак мени жуфт қайин олдида ҳам кимдир кутиб олади. Худди шундай бўлиб чиқди. Қаёқдандир бир қиз пайдо бўлдию, менга суюқлик билан бир-икки гап ташлади, маъноли қилиб кўзини қисди, яқинроқ келиб тирсагимни туртди. Юзига бундоқ қарасам, пардоз жуда бесўнақай: кўчага соат ўнбирдан кейин чиқадиган, ресторанлар олдида турадиган хотинларни эслатади. Мен унга жавоб қайтаргунимча бўлмай, у мени қўлтиқлаб олди, шилқимлик қилиб суркалди, қизиқ-қизиқ ҳаракатлар қиларди. Шу орада: — Бўшашманг, мен бошлаган йўлга юра беринг! — деди ва сўл кўзини қисиб қўйди. Иккаламиз қийтанглаша-қийтанглаша жарликка тушиб кетдик. Кимнингдир орқамиздан:

— Қара, зулукдек ёпишади-я, деганини эшитиб қолдим.

Жарга тушиб, кишилар кўзидан ғойиб бўлишимиз биланоқ, қиз мени қўйиб юборди:

— Кечирасиз, энди ёнма-ён кетаберсак ҳам бўлади, — деди ва ролини маҳорат билан ижро этиб саҳнадан қайтган артистдек асл ҳолига келди. Чиндан ҳам у артист эди. Энди унинг башарасига қараган киши шу соддагина қиз қўлидан иш келишига асти ишонмасди.

«Артист» қиз сойнинг нариги бошига борганида мени нами қочиб қолган иккита чол қўлига топшириб, ўзи изига қайтди. Хайрлашаётиб «қалай роль ўйнашим» дегандек ширин табассум қилиб қўйди, «яна кўришамиз, хайр!» деди. У «хайр» сўзини ўзбекча айтди. Мен ҳайрон бўлиб кетидан боқиб қолдим. Кейин билсам, куёви партизан ўзбек экан, «куёвимни ўзимизникиларнинг ўнтасига алиштирмайман» дермиш, йигитларнинг ғашига тегармиш, «иккаласи бир ёнғоқнинг икки палласи» деди чолларнинг бири гап орасида.

— Йигитлар-чи, рашки келмайдими? — деб кулдим мен.

— Келадигани ҳам бор. Лекин ҳаммасини Марьнанинг (унинг исми «Марина» экан) ўзи тузлаб юборади. Энди мен сизга айтсам, киши юраги бир мураккаб қулф. Ҳар қанақа калид ҳам туша бермайди-да, биттасига очилади. Бунга на миллат, на диннинг алоқаси бор. Менинг катта бобом Эрондан бир қиз олиб қочиб келиб умр кўрган экан. Шу хотинини деб туғилиб ўсган еридан бош олиб кетган. Бизнинг аслимиз кубанли. Ўлими олдида «мен жаннатда яшадим, хотиним ҳурлиқо эди, агар у дунёда ҳам жаннатга тушсам, — менинг жаннатим иккита бўлади» деган экан.

— Ҳа,—деди иккинчи чол,—киши қалби қоронғу ўрмон. Унга йўл топиш мушкул.

Шом қоронғусида ўрмон ичидаги патрулдан ўтиб, партизанлар территориясига кирдик. Ўрмон сирли шовуллайди, қушлар наъмаси қулоқни қоматга келтиради. Олмахон чақиб ташлаган уруғлар пучоғи оёқ остида қирсиллайди.

Тун оққанда мени отряд бошлиғи ҳузурига чақирдилар. Қай кўз билан кўрайки, қаршимда Данилченко, ўша ўзимнинг командирим Данилченко ўтирарди! Шу маҳал ялт этиб хаёлимга у тақдим этган бинокль келди. Қаерда қолдирдим экан? Ҳа, ростдан ҳам Анюта том остидан олиб чиққанда қўлимда эди-ку. Демак қишлоқда қолибди-да! Аттанг!

Данилченко ўша-ўша: арриқ, қозиқ ўрнидай чуқур кўзлари жуда сийраклашиб қолган юмшоқ, майин сочига ора бериб орқасига тараган, соч остидан қизил боши бемалол кўриниб турибди. Кўнглимдан «илгари бунчалик сийрак эмас эди шекилли» деган фикр ўтди. Кийимлари партизанча содда, лекин Данилченконинг ўзига хос дид ва маҳорат билан мослаб кийинган, тартибга солинган. Ҳамон аввалгидек вазмин ҳаракат қилади, чертиб-чертиб гапиради, гапирганда ҳали ҳам одамнинг юзига эмас, ё қорнига ё оёғига қараб туради. Унинг қўли қаттиқлиги, отрядда зўр тартиб борлиги, ҳар бир партизан унинг косови билан кириб, қули билан чиқиб туришлиги сезилиб турарди. Мен бир маҳал Анютадан «отрядингиз бошлиғи ким?» деб сўраган эдим. У кулибгина «Грозний» деб қўяқолганди. Шунча қилсам ҳам асл фамилиясини айтмаган эди. Дарҳақиқат Данилченко душман учун эмас, ўз кишилари ўртасида тартиб ўрнатишда ҳам «грозний» (даҳшат) бўлиши турган гап.

Мен ўз командирим билан суҳбатлашиб ўтириб ўйладим: у-ку менинг Анюта том остидан қутқариб чиққан куниёқ ким эканимни билган, лекин нега ўзи ҳақида хабар бермаган? Сўрасам оғзини очмай лабини кериб гина кулди, чой ичаётган кружкасини чертди:

— Менга ҳам тинчлик керак. Кейин оёғингиз бунчалик тузалмай қолиши мумкин эди.

— Сабаб? — дедим ажабланиб.

— Сабаби оддий, — яна лаблари бурчида кулди, сенсираб кетди: — сабаби шуки, халақит берардинг ишлашга.

— Сизгами?

— Ҳа, бизга, — у энди юзимга қаради. — менинг бу ердалигимни билгандан кейин тинч ётолмай харҳаша қилардинг, илтимосномалар ёзардинг. Мен сени яхши биламан, қонинг қизиқ, юрагинг тор. Бизнинг ҳаёт зўр тўлқинли дарёдаги бир баржа каби доим бетинч. Мана ҳар қанча гапинг бўлса, энди гапираверасан. Олдиндан айтиб қўяй, сени отрядга олиб қололмайман.

«Нима учун?» дегандек унга қарадим.

— Сенинг қайноқ қонинг, шўх, интизор лабларинг, чақнаган кўзларинг билан бу ерда курашувинг оғир, бу хусусиятларинг бизга халақит беради.

Гарчанд менинг бу ерда қолиш ниятим бўлмаса ҳам ҳайрон бўлдим. Сенга ёзиб юборган хатимдан хабари борлигига шубҳа қилмадим: демак у менинг қишлоқдаги еган овқатимдан тортиб сўзлаган сўзимгача ҳаммасидан хабардор бўлиб турган.

Зебо! Азизим! Данилченкодек одамлар ўз ишига жуда пухта бўлади. «Сени отрядга олмайман» дедию, лекин бир ойча тутиб қолди. Бу орада менга партизанлар билан милтиқ, автомат, пулемёт, граната, миналарнинг тузилиши, хусусиятлари, улардан фойдаланиш йўллари ҳақида машғулот ўтказишни топширди. Машғулотим тугадию, эртасига фронт линиясидан ўтказиб юборди. Хайрлашаётиб қўлимга бинокль тутди:

— Марҳамат!

Ўша, ўзи бир маҳал Чекало қишлоғидан чекиниб чиқиб келаётганимизда менга тақдим этган бинокль!

— Қаёқдан сизнинг қўлингизга тушди.

— Биз турган районда совет кишисининг игнаси ҳам йўқолмайди. Анюта олиб келган эди.

— Қолақолсин.

— Мен сен билан аччиқлашганим йўққи, совғамни қайтиб олсам, — деди кулиб ва салмоқлаб бағрига босиб уч марта ўпди.

Йўлда кўнглимдан ўтди: игна топса эгасини излаб қўлига топширмагунча кўнгли тинчимайдиган соф кўнгилли кишиларни тайёрлаш унинг қўлидан келади. Ўзи қўйнагининг кирини кўтара олмайдиган даражада софдил ва тоза одам. Ахир биз ҳарбий мактабда ундан ҳам қўрқардик, ҳам жондан севардик. У менга ҳарбий ҳаётнинг алгебрасини ечмоқни ўргатган устоз!

Зебо! Севиклим!

Мана мен яна ўз қисмимдаман, дўстларим орасидаман. Сен ўксима, гулим, биз албатта кўришамиз. Билсанг, мен сени шундай соғинганманки...

Хат ёз, кечиктирма, гўзалим!

Сени севган, соғинган кишинг.

Элмурод».

Нерунинг АҚШ ва Совет Иттифоқи раҳбарларига мурожаати

ДЕҲЛИ, 29 ноябрь. (ТАСС). 28 ноябрда Ҳиндистон бош министри Неру АҚШ ва Совет Иттифоқи раҳбарларига мурожаат қилиб, қурол-яроғларнинг кўпайтирилишини тўхтатишга ҳамда жанжалли проблемаларни тинч йўл билан ҳал этишга даъват этди.

Неру ҳамма ядро синовларини тўхтатишга ҳамда самарали қуролсизланишга киришишга чақирди. Неру ўз мурожаатини матбуот конференциясида ўқиб эшиттирди.

«Жаҳондаги ҳамма халқлар, — дейилади Нерунинг мурожаатида,— яшаш, тараққий этиш ва ўз тақдирини белгилаш ҳуқуқига эга. Улар тинчлик ва хавфсизлик ҳуқуқига эга. Улар биргаликда тинч тотув яшаган ва ўз проблемаларини тинч методлар билан ҳал қилган тақдирдагина ҳозир бу ҳуқуқларнинг ҳаммасини сақлаб қола оладилар. Уларнинг дини, эътиқодлари ва идеологияси турличадир. Улар куч қўллаиб ёки куч қўлланиш билан дўқ қилиб бир-бирларини ўз динларига ўтказа олмайдилар... Бирдан-бир йўл — тинч тотув яшаш йўлидир... Буни маънавий ва этика мулоҳазалари талаб этмоқда, аммо бу йўлни амалий соғлом фикр янада кўпроқ даражада талаб этмоқда...

Мен ўз номимдан гапираман, аммо ўз мамлакатимдаги, шунингдек жаҳоннинг бошқа мамлакатларидаги жуда кўп кишиларнинг фикрини ифодалайман, деб ўйлайман».

ФИНЛЯНДИЯНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ ТУЗИЛДИ

ХЕЛЬСИНКИ, 29 ноябрь. (ТАСС). Бугун республика президенти Финляндия банкининг бош директори Б. Р. фон Фиандт томонидан тузилган ҳукумат составини тайинлади. Янги ҳукумат парламентдан ташқари ҳукуматдир, яъни унинг аъзолари парламент партия фракцияларининг намояндалари эмас.

Ҳукумат состави қуйидагилардан иборат: бош министр Б. Р. фон Фиандт, ташқи ишлар министри П. Хюннинен, адлия министри К. Кайра, ички ишлар министри У. Киукас, мудофаа министри К. Лехмус, биринчи молия министри Л. Хиетанен, иккинчи молия министри А. Карьялайнен, савдо ва саноат министри Л. Кивекяс, маориф министри Р. Ойттинен, қишлоқ хўжалик министри Х. Перттула, йўллар ва жамоат ишлари биринчи министри П. Кастари, йўллар ва жамоат ишлари иккинчи министри А. Суму, социал ишлар министри Х. Варис.

Президент Эйзенхауэрнинг соғлиги тўғрисида ахборот

ВАШИНГТОН, 29 ноябрь. (ТАСС). Оқ уй секретари Хэгерти бугун матбуот учун баёнот берган. Бу баёнотда президент Эйзенхауэр «муваффақиятли равишда соғайиб бормоқда» дейилади.

Хэгерти бунга илова қилиб, Эйзенхауэр бугун Геттисбергга жўнаб кетади ва кам деганда янаги ҳафтанинг бошларигача у ерда қолади, деган.

Мўғулистон Халқ Республикаси. **Суратда:** Хентей аймоғидаги «Ҳодолмоор» («Меҳнат») арат бирлашмасининг ходимлари қўйларни профилактик назоратдан ўтказмоқдалар.

К. Широнин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Тинчлик кучлари урушнинг олдини олишлари мумкин

ПХЕНЬЯН, 28 ноябрь. (ТАСС). Корея матбуоти КХДР меҳнаткашлари, сиёсий ва жамоат арбобларининг социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари вакиллари кенгашининг Декларациясини ва Тинчлик манифестини қўллаб-қувватлаб билдирган фикрларини босиб чиқармоқда.

Бу ҳужжатлар, дейилади тинчликни ҳимоя қилувчи Корея комитети раиси Хан Сер Янинг бугун КХДР Марказий газеталарида эълон қилинган баёнотида, тинчлик ва тараққиёт учун замонамизнинг ҳозирги буюк ҳаракатига янги кучлар қўшади.

Тинчлик ва социализм кучлари урушнинг олдини олиш учун ҳамма имкониятларга эга. Бугун ўзининг узил-кесил устунлигини намойиш қилиб турган тинчлик ва социализм лагерининг бошида бутун жаҳонда тинчликнинг таянчи бўлган Совет Иттифоқи турибди.

Корея халқи, деб ёзади Хан Сер Я, жаҳондаги тинчликсевар халқлар билан дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаб, Америка империалистларининг ва лисинманчилар тўдасининг қора ниятларини барбод қилишга, Кореяда мустаҳкам тинчликни сақлаб қолишга, ватанимизнинг тинч йўл билан бирлаштирилишига муваффақ бўлишга ҳамда шу билан тинчлик ва тараққиёт ишига ўз ҳиссасини қўшишга қатъий бел боғлаган.

Болгария меҳнаткашлари коммунистик ва ишчи партиялар Декларациясини ва Тинчлик манифестини табрикламоқдалар

СОФИЯ, 29 ноябрь. (ТАСС). Болгария халқи социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари вакиллари кенгашининг Декларациясини ва Тинчлик манифестини якдиллик билан қувватлаб маъқулламоқдалар. Газеталар корхоналарда ва коллектив деҳқончилик хўжаликларида бўлган йиғилишлар тўғрисидаги хабарларни ва меҳнаткашларнинг фикрларини босиб чиқардилар.

Тинчлик манифести фақат коммунистик ва ишчи партияларнинггина эмас, балки бутун дунёдаги барча меҳнаткашларнинг азиз умид-орзуларини ифода қилади, деб ёзади бугун «Отечествен фронт» газетасида Ломск околияси Басово қишлоғидаги коллектив деҳқончилик хўжалиги раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Виктор Младенов.

Софияда К. Е. Ворошилов номли электр заводида кеча бўлиб ўтган йиғилишда завод ишчилари, инженерлари, техниклари ва хизматчилари коммунистик ва ишчи партияларнинг ҳамда бутун ер юзи халқларининг тинчлик учун олиб бораётган курашини қувватлаб баланд руҳ билан резолюция қабул қилдилар. Батак гидроэнергоузели қурувчилари коллективининг оммавий йиғилишида бетончи Б. Усов: биз Декларацияни ва Тинчлик манифестини чин кўнгилдан табриклаймиз, деди.

БЕЛЬГИЯ СЕНАТИДА

БРЮССЕЛЬ. 29 ноябрь. (ТАСС). Кеча Бельгия сенати (парламентнинг юқори палатаси) Евратом ва «умумий бозор» тўғрисидаги шартномаларнинг ратификация қилинишини ёқлаб чиқди.

Коммунист-сенаторлар бу шартномаларнинг ратификация қилинишига қарши овоз бердилар.

ЖАЗОИРДА АҲВОЛ

ПАРИЖ, 29 ноябрь. (ТАСС). Матбуотнинг хабар беришича, Жазоирда Жазоир миллий озодлик армияси бўлинмалари билан француз қўшинлари ўртасида тўқнашувлар давом этмоқда. Матбуотнинг маълумотларига кўра, Омаль (Жазоир департаменти) районида энг жиддий тўқнашув юз берган.

Париж радиоси француз қўшинлари томонидан Жазоирнинг ғарбий қисмида кенг кўламларда «тозалаш» операциялари ўтказилаётганлиги тўғрисида, шунингдек миллий-озодлик ҳаракатига хайрихоҳ деб гумон қилинган кишиларнинг қамоққа олинаётганликлари ҳақида хабар беради. Константина департаментида яна 25 киши қамоққа олинган. Радионинг хабар беришича, жумладан, миллий озодлик армияси жангчиларига медицина ёрдами кўрсатган икки врач қамоққа олинган.

Етти йил ухлаган одам

Бўполхонд Лўдхо Йодпур штатида (Ҳиндистон) жамият ишлари министри вазифасини бажарарди. Кунлардан бир кун қандайдир номаълум айблар билан ўз вазифасидан бўшатилганлиги унга маълум бўлади. Лўдхо бу ишнинг текширилишини талаб қилади. Лекин унинг оқланиши мумкин бўлган текшириш ишлари ҳадеганда бошланавермайди. Лўдхо руҳий азобга тушиб қаттиқ ташвишланади, чуқур хаёлга чўмади. Ана шундай оғир руҳий ҳолатда юриб у бир ярим ойдан сўнг летаргия (узоқ вақт ухлаб қолиш касали)га дучор бўлади.

Америкада чиқадиган «Психотрия журнали» медицина тарихида кам учрайдиган бу қизиқ воқиа тўғрисидаги илмий-текшириш натижаларини эълон қилди. Журналнинг ёзишига кўра Лўдхо етти йил давомида — 1944 йилнинг охиридан 1951 йилнинг охиригача доимий равишда летаргия уйқусида бўлган. У ана шу йиллар давомида худди ўлик одамдек кўзини очмаган ва бир оғиз ҳам гапирмаган.

Лўдхо бурнига қўйилган резина трубка орқали суюқ модда билан озиқлантирилган. Унга ҳар куни витамин уколи берилиб, оёқ-қўлларининг пайлари масаж қилиниб турган. Қон ҳаракатининг тўхтаб қолмаслиги учун уни кечаю-кундуз ҳар ярим соатда гоҳ у ёнбошига, гоҳ бу ёнбошига ётқизиб қўйилган. Летаргия уйқусининг тўртинчи йилида Лўдхонинг ўпкаси шамоллаб касал бўлади. Лекин бу касал пенициллин ёрдами билан дарҳол тузатилади. 1951 йилнинг охирига келиб унинг ҳолатида кризис ва бурилиш бўлади: у летаргия уйқусида ётган чоғида безгак билан касалланади. Касалланишнинг биринчи кунида унинг ҳарорати 40 градусгача кўтарилади. Иккинчи куни эса ҳарорати нормадан пасайиб кетади. Ана шу куни бемор қўл панжаларини, эртасига эса оёқ панжаларини қимирлата бошлаган. Яна бир неча кундан кейин у етти йил давомида биринчи марта кўзларини очади. Бир ойдан сўнг эса бошини қимирлатадиган ва овқатни ўзи ейдиган бўлади. Аммо кўзи фақат бир неча ойдан кейин кўра бошлайди.

Лўдхо бир йилдан кейингина ўзининг асли ҳолига келади.

Ҳиндистоннинг кўзга кўринган психиатори Нолинконт Сундерджи Вохиянинг айтишича Лўдхо котоник летаргия деб аталадиган касал билан оғриган. Бу касал психик характердаги сабаблар натижасида пайдо бўлиб, у Лўдхо ўз вазифасидан адолатсизларча бўшатилганидан кейин унда пайдо бўлган нерв ҳолатининг натижасидир.

Чет эл матбуотининг хабарларига қараганда яқинда Лўдхо ўз оиласи билан 75 ёшга кирган кунини тантанали равишда нишонлаган. У ўз организмида ҳеч қандай оғриқ сезмаётир. Лўдхо ҳозир жисмоний жиҳатдан ҳам, руҳий жиҳатдан ҳам соғ-саломат ҳаёт кечирмоқда.

Ер сунъий йўлдошларининг ҳаракати тўғрисида

Ернинг иккинчи сунъий йўлдоши 30 ноябрь эрталаб соат 6 га қадар Ер атрофини 376 марта айланиб чиқди.

Ернинг биринчи сунъий йўлдоши шу вақтга қадар Ер атрофини 851 марта ва уни учирган ракета 862 марта айланиб чиқди.

Ҳаво очиқ бўлганда Ернинг иккинчи сунъий йўлдошини қуёш чиқиши олдидан шимолий кенгликнинг 52 градусидан 62 градусигача ва қуёш ботгандан кейин жанубий кенгликнинг 24 градусидан 50 градусигача оддий кўз билан кўриш мумкин. Биринчи йўлдошни учирган ракетани қуёш чиқиши олдидан шимолий кенгликнинг 0 градусидан 30 градусигача ва қуёш ботгандан кейин жанубий кенгликнинг 40 градусидан 65 градусигача кўриш мумкин. (ТАСС).

МОСКВА «ДИНАМО»СИНИНГ ФУТБОЛЧИЛАРИ ЖАНУБИЙ АМЕРИКАГА ЖЎНАБ КЕТДИЛАР

Мамлакатнинг 1957 йилги чемпиони «Динамо» жамиятининг Москва футбол командаси 29 ноябрда Москвадан Бразилияга самолётда учиб кетди. Динамочилар Аргентинага, Уругвайга ва Чилига ҳам борадилар. Улар ўртоқлик мусобақаларида бу мамлакатларнинг энг кучли футбол командалари билан учрашадилар.

Латин Америкаси мамлакатларининг футболчилари бутун дунёга машҳурдирлар. Улар неча марталаб жаҳон биринчилигини эгаллаган эдилар. Уларнинг совет футболчилари билан бўладиган учрашувлари бу турдаги спорт ҳаваскорлари ўртасида зўр қизиқиш туғдирмоқда.

(ТАСС).

ФУТБОЛ

«АВАНГАРД» КОМАНДАСИ ЯНА ҒАЛАБА ҚОЗОНДИ

Кеча марказий «Пахтакор» стадионида «А» классга ўтиш учун курашаётган командаларнинг навбатдаги учрашуви бўлди. Бу сафар «Спартак» (Станислав) ва «Авангард» (Ленинград) командалари майдонга чиқди.

Ўйин дастлабки минутларданоқ қизгин тус олиб, ҳар икки команда ҳисобни олдин очишга интилади. Орадан 25 минут ўтгач «Спартак» командаси дарвозаси олдида хавфли ҳолат юз берди ва унинг саросимага тушиб қолган ўйинчилари тўпни ўз дарвозаларига тепиб киритдилар. Ўйиннинг биринчи ярми охиригача ҳисоб ўзгармай давом этди.

Иккинчи таймнинг дастлабки минутлариданоқ станиславликлар ташаббусни қўлга олиб, кучли ҳужумга ўтадилар ва тез орада ҳисобни бараварлаштиришга муваффақ бўладилар.

Ўйиннинг охирига яқин «Авангард» командаси ўйинчилари ташаббусни қўлга олиб ва ҳужумни кучайтириб, ўз рақиблари дарвозасига кетма-кет икки марта тўп киритадилар. Шундай қилиб қаттиқ кураш вазиятида ўтган ўйин 3:1 ҳисоби билан «Авангард» командаси фойдасига ҳал бўлди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Сирдарё районида

КОЛХОЗДА КЎП ТИРАЖЛИ ГАЗЕТА

Охунбобоев номли қишлоқ хўжалик артелида колхоз партия, комсомол ташкилотлари ва правлениесининг органи «Ленин йўли» номли кўп тиражли газета чиқа бошлади. Янги газетада колхоз ишлаб чиқариши, айниқса пахта йиғим-терими кампанияси кенг ёритилмоқда.

МАДАНИЯТ УЙИДА

Район маданият уйи ҳузурида тикувчилик ҳунарини ўрганиш курси очилди. Бу янги курсга аёллар, айниқса қизлар активлик билан ёзилмоқдалар. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу курсда 40 га яқин киши бичиш-тикишни ўрганмоқда.

ШОФЕРЛАР КУРСИ

ДОСААФ район жамияти ҳузурида 6 ойлик шоферлар курси очилди. Курсда ҳозир 30 дан ортиқ киши ўқимоқда. Курсантларга дарс беришга тажрибали ва юқори малакали мутахассислар жалб қилинган. Курс машғулотлари қизиқарли ўтмоқда.

ПЛАНЛИ УЙ-ЖОЙЛАР

«Малик» совхозида ишчилар учун 50 дан ортиқ планли уй-жой биноси қурилиб фойдаланишга топширилди. Шунингдек Охунбобоев номли, «Правда» колхозларида ва район марказида ҳам ҳашаматли уй-жойлар қад кўтарди. Колхозчилар ва совхоз ишчилари янги уйларда маданий ҳаёт кечирмоқдалар.

С. ТУРДИЕВ,
С. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/XII да кундуз **Севилья сартароши,** кечқурун **Фарҳод ва Ширин**, 3/XII да **Жизель.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА—1/XII кеч соат 9 да **«Таниш башаралар».**

2/XII кеч соат 9 да Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов концерти.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Янги программада томошалар. **Ҳинд филлари аттракциони.** Бугун **3 марта томоша** кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун янги киноповесть **Яккама-якка,** кундуз соат 4 да **Икки иқрор,** кеч 6 да **Тинч оқар Дон** (1-серия).

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Яккама-якка,** кеч соат 8 да **Икки иқрор.**

«ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА — 3/XII кундуз соат 3 да **«Авангард» (Ленинград) — СКВО (Тбилиси) командалари ўртасида футбол.** Ўйин ҳар қандай об-ҳавода бўлади.

Верешчагин кўчаси, 17-уйда турувчи **Музраф Қамбаровнинг** 1-Обувная кўча, 18-уйда турувчи Шарифа Абдуллаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район, 4-участка халқ судида кўрилади.

Бошқирдистон АССР, Учали район, Учали қишлоғида турувчи **Габбас Мусинович Галикеевнинг** Тошкент шаҳар, Олмазор кўча, 63-уйда турувчи Суюмбика Минnuловна Галикеевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 7-участка халқ судида кўрилади.

„ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИ“ журналига

1958 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БЎЛИНГИЗ!

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг органи бўлган сиёсий, адабий-бадиий журнал — Ўзбекистон хотин-қизларининг ҳаёти ва уларнинг коммунизм қурилишидаги иштирокларини акс эттиради.

Журналда мақола, очерк, зарисовкалар, шунингдек шеър ва ҳикоялар босилиб туради. Бола тарбияси ҳақида педагогик маслаҳатлар, илмий-оммабоп суҳбатлар, врач маслаҳатлари, уй-рўзғор ишидаги хотин-қизлар учун пазандалар маслаҳати ва фойдали маслаҳатлар ҳам узлуксиз ёритилади, хотин-қизлар ва болалар учун сўнгги модалар бериб борилади.

Журналда хотин-қизларнинг ҳуқуқларига доир мақолалар, суҳбатлар, болалар муассасалари ҳақидаги материаллар босилади.

Журналнинг ҳар бир сонида катталар ва болалар кийимларидан андозалар, кашталар учун нусхалар ва шунга ўхшаш қўлҳунар ишига доир бепул қўшимча варақалар ҳам илова қилинади.

Обуна баҳоси: бир йилга—24 сўм, 6 ойга—12 сўм, 3 ойга—6 сўм.

Обуна «Союзпечать» ва почта бўлимларида қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиш бўлими — 136. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 132

Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 07816. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1892.